Partea I

3 VOLUME

1914 — 1944 —

JURNALUL

FAMILIEI NOASTRE

BIRDEANILIE 1914

1921

EMIL 1938

1944

Kiper mer

Cind am
fost in
cincinti Ilie Birggan
1914

Cin... post in cincinn... 1914

Cipu alu Vĕru meu
Wasà Aràgjon
1914

Cînd am fost în cincinati Kipu meu Ilie Birgjan 1914

Cipu alu Vărul meu Wasă Străgjan 1914

Akisam Jeu în 4 aprilie

A 1914 ~~7~~ Ilie Birgjan

Cînd am fost în Statele Unite Din america în Cincinati Okio

Spre semn deducierie aminte cînd am călătorit Spre america în anul 1913

În 4 November cînd am Plecat dakai Din Nogj Köcse Torontól Megje

Ungaria

Anul 1914

Jeram 2 une nacăsătorit

Nescut în anul 1893 date mu 4 mai

Numele Părintilor mei tata meu Simion Birgjan mama mia Saveta Birgjan sariora mia Wictoria si uica meu Lazar Birgjan

tota familia

Nostă trăiască la multi ani în iterni

Călătoria mia spre

America In Anul 1913

Scrise de mine
Ilie Birdean

în 7 November

Amplecat joi sara din
Diecia Romînă mergînd spre
Serbia și nam putut se trec
am tras la la novi sat
de acolo mam dus la bucovar
în slavonia si acolo mam
pus pe Vapor pe Dunere pînă
la Wincovți deacolo mam
pus pe teren pînă la Zagrab
si acolo am stat totă ziua
pînă sara si sara cînd am
Vrut sane punem pe tren spre
Stainbric nior prins polițai
si asa liam dat 50 koroné
si nior lasat numa pe
tren nuniam mai suit am
mers totă noptia pe piciore
si minezi pînă la mniaz
atunci niam suit pe tren
pînă in stainbric de a
colo mam plecat spre
Germania cu tot am mers
pînă la Hamburg două
sptamîni la Hamburg cînd
am ajuns si bani am
gătat 250 de florinți acuma
cie să fac în lucru mam
băgat căci dacas nam ~~[illegible]~~
dacăpata ~~ca sam [illegible]~~
a sa

Patima mia

de Woia mia si asam
lucrat ieu mereu la o
fabrică defer si iar bani
mam castegat 190 de
marci ciar destul deun
sif cart si asa la Wapor
am plecat si un bălăstăr
de agient iar mo însălat
o zis căm pote da iel bi
de sif dar iel bani mo
luvat si n trun Wapor
de lucru mo băgat acum
ieu cie să fac Vazîndumă
o sălat dar Vaporu oși
plecat iei lucru mor s
dat o căviță so lopată
să car la carbuni ziua tot
dară lucru ciam lucrat
Carbuni la mașini am
bărat si mînile misor
uuflat piciorele mor sej
asa gîreu am lucrat
apa pe mine pica ini
n tremura că cînd 36
mașini ard puteți sa
știți a cacoloi cald că
Vapoia cînd ieșa tot
corpu îm ardia și iera
tot în sudori cași ciel d
scăldători sim gîndiam
singur in mine nuștiu
cie va fi de mine
Mare mare ap
lată D deu de tiar b
casă seci și tu odată

aicîieu am bîntat

Călătoria mia spre

America în Anul

Scrise de mine 1915

Ilie Birdean în 7 November

Amplecat joi sara din
Oiecia Romînă mergînd spre
Servia și nam putut se trec
am tras la la novi sat
de acolo mam dus la bucovar
în slavonia și acolo mam
pus pe Vapor pe Dunere pînă
la Wincovți de acolo mam
pus pe teren pînă la Zagrab
și acolo am stat tota ziua
pînă sara și sara cînd am
Vrut sane punem pe tren spre
Stainbrie nior prins politai
și așa liam dat 50 korone
și nior lasat numa pe
tren numiam mai suit am
mers tota noptia pe picioare
și mine zi pînă la miniar
atunci niam suit pe tren
pînă în stainbrie de a
colo mam plecat spre
Germania cu tot am mers
pînă la Hamburg două
sptamîni la Hamburg cînd
am apuns și bani am
gătat 250 de florinți acuma
cie să fac în lucrei mam
băgat căci dacas nam [redacted]
dacapata [redacted]

Patima mia

de Woia mia și asum
lucrat ieu mereu la o
fabrică de fer și iar bani
mam castegat 190 de
marci ciar destul de un
sif cart și așa la Wapor
am plecat și un bălăstămat
de agient iar mo înșalat
o zis cam pote da iel bilet
de sif dar iel bani mo
luvat și n trun Wapor de
de lucru mo băgat acum
ieu cu să fac Vasîndumă în
șalat dar Vaporu ași
plecat iei lucru mor și
dat o cărită și lopată
sa car la carbuni ziua tota
dara lucru ciam lucrat
Carbuni la mașini am
bărat și mînile mișor
nuflat picioarele mor rejetat
așa gîneu am lucrat
apa pe mine pica inima
n tremura ca cînd 36 de
mașini ard puteți să
știți a cacoloi cald că
Vapaia cînd iesa tot
corpu în ardia și ieram
tot în sudori cași ciel din
scăldători sim gîndiam
singur în mine nuștiu
cie va fi de mine [redacted]

Mare mare apă
lată D deu de tiar bate
casă seci și tu odată

Că tu cu Valurile tale
mîncaș ciar zilele miele
decînd pe tine călătoresc
tot cu dor că mai treiesc
de mult dor și mărăciune
Pe Valuri și de furtune
dar nam către cine spune
casunt i singur strein pe
plume nici nci un niam
dal meu căsi spun necazul
meu nuștiu mama mo
blastămat la botez cînd
mo dat ca ieu să
prebezesc pe mari să
călătoresc au mică maicita
mia pote asa reu to părut
cămai născut ficior săte
las cua tîta dor că numele
meu săsa piardă pe mine
sănumai Vada căci de dorul
Vost ciel mare îm Vine să
săr în mare sîn mare sămă
Nec mai multe să nu petrec
Domne d ne d ne sfinte
adati si de mine aminte
și din aciaștia mă scapă
pote fi că am geșit dar măroq
e necontenit că de cînd călătore
numai tu singur mă păzești
iartămă de aștia tote si din
aștia măscote cq pe altu nas
pe nime numai fără pe tine
Cine nascută povata is mîn
ciar Viata că nici ieu nam asc
si de multe rele amdot că io am
pățit multe nuștiu cum de nam nu

Foie Verde de Colie 1914

Wai săracă mia zunie
Că bine ieu tiam Gătat
Cînd dacasă am plekat
Cine a nare norok nare
de cînd sănaște pînă
more Cănici ieu nulam
avut de cînd maica mau
nescut Că reu mam în
streinot chiar de tinerel
băiot să treiesk între
streini casi floria intră
spîni Par acuma putin
Im pasă Că întreiei sunt
casi acasă Bate Vîntul
florile Pem aduk scrisorile
Pela Parinți mei ciem
Scrie de multe ori și mă
întrabă cînd Va fi timpu
deane în tâlni Pragi
Parinților mei Iubiți
ieu Vă scriu o carticia
Ca Voi să cietiți în io
nuștiu timpu cînd Va
fi Cu Voi damă întâlni
Căs în fundul americi
Nuștiu Diua Cînd Va fi
ku Voi damă In tâlni

Scrisam ieu Ilie B

Cînd eram in Cincinoti

In America de nord

A
1913

1914

Hora Uniri

hai se dem mînă ku mînă
ciei cu inima Romînă
Să in Vîrtim hora frățieiei
pe pămîntul românieі

2

Iarba ra din Holdă pieră
piere Dusmani Din
Fără In tre noi să numai
fie dekit flori si bucurie

3

Mei muntene mai Romîn
Win de dă mîna ku mine
la Viață cu unire și la
morte cu firețîre

4

Undei unul nui putere
la nevoi si la durere
undes doi puteria crește
si dușmanul nu sporește

5

Amîndoi suntem do mamă
do făptură si do samă
ca doi brazi dintro tlupină
ca doi oci din tro lumină

6

Amîndoi avem un nume
amîn doi o sorte n lume
Ieu ți sunt frate tu mieșci
frate în noi doi un
suflet bate

7

Era dominatia tiistro-ungar

Win la Milcov cu
grăbire sel secăm din
tro sorbire si se triacă
drumu more pale noste
Veci otare

8

si să Vază sifîntul sore
întro zi de serbătore
Hora nostă cia frățiască
pe cîmpia Romîniască

JB 1914

Jurămîntul de amor:
Wino Wino lîngă mine
îngier dulcie ce iubesk
Vino Vino că fără tine ieu
nu poci case treiesc

2

Arog domnule dem pacie
ieu nu pot sete iubesk
Căci onoria miem
placie și nu pot so părăsăsc

3

Ieu ți jur pe diatale
căci onoria nuțo perzi
și dacum în ieternitate
lîngă tine ase mă vezi

4

Deci juri fara mustrare
scumpul meu adorători
nuști ore că dispare

Jurămîntul de amor

5

Nici odată amea iubită
Juramîntul nam călcat
Gura mia ieste lipsită
Dekuvinte de amor

6

O fameie ie nebună
Cînd ar crede în bărbat
Căci le zicieți ziua bună
Și ni mîhnire le lăsați

7

Ah iesci crudă amia zeiță
Ten doiești dal meu amor
Ori nai suflet nai
credință și dea mor
Mălași să mor

8

Worbe dastia nici odată
nam crezut ieu pînă
acum de Vrei pot seți
fiu consortă dar amantă
nici de cum 9

Pakă Vrei casi o cunună
să n cunune fruntcia ta
dăm copilă ata mînă
se fiu dar consorta ta

10

Și diacum în iubire
Wom trei nedespărțiți
Și trekînd la nemurire
Wom fi ciei mai fericiți

Scrisam ieu Ilie Birgzan 1914

Sarai Tristă
Ploia burgie și ieu giem
la porta ta astept
Wocia sămă strige să
sărut gurița ta

2

Însă Vai de două ore
și mai bine ieu tot giem
tot astept nu cumva
ore Vei Veni casămă ciemi

3

Dar de gioală tot se Vede
că pe mine mai uitat
și pe cum îm Vine a
crede tu cu altu mai
scimbat

4

Tu nusci crudo cât de tore
ieu pe tine ciam iubit
mai mult deu decît
oricare pentru tine mam
jertfit

5

Dar ieu cred ca pentru mine
tu nai nici un amor
și ieu dragă pentru tine
mă sfârșesk și oi să
mor

6

Cînd dar tu crudo
mario cu amanuntuti
Ve scimba serutarati Vei
scimba pe mormîntu
mi Vei călca

1914

½ Ilie Dirdeon

A Gurită

Scumpa mia mărinţa
dîna mia din cieri
ia dam o guriţă
astai tot cieţi cer

2

Nu pot zeu dorite Voia
seto fak ku gura mia
iubite seti serv după
plak 3
dar decie marito aşa
crudă ieşti de altau
Ioniţă nu compatimeşti

4

Te înseli Ioniţă dacă aşa
greieşti Ieu nuţi dau
guriţă casăte că ieşti

5

Caci dînduţi ieu una
tu mi ciere două şi can
tot de una două să fac
Nouă 6
Şapoi
Ionică cie fak
cu onoria Sti o guricică

ie caşi o flore

7

Care dacă odată o smulg
frunzuliţo Veterzeste odată
Cade şi să strikă

8

Ia num spune dragă num
toca de flori gura ta cia
fragă sau altfel ieu mor

9

Ia las băieţele poftă în
cui ţe puie Nusunt ieu
da cielia i cum le şti
prin lume

10

Si Dacă Voieşti gura
mia so ai dacă mă
iubeşti după cu spuniai

11

Iamă de soţie sapoi
iţi Voi da guriţă a mie
câtă ţa placia

Scrisam ieu
In 4 Aprilie JB
in Cincinoti Kia
1914

Ka semnde aduciere
Amintę

½

Stai Putin

Dragă fetiță două
Vorbe săt vorbes dua
Vorbe am soți zîike
Iubeste mă sote iubesk

2

Nuvoi nuvoi băitele
ca mi frikă den sălat
Lăsăm linestia în pacie
nuti facie cumine
păcat

3

Fă bine fetiță dragă
lasamă pentrun minut
Sete string odată în
birață și gurița seți serut

4

Nuse pote băietele vorbele
de giabăti strici mai bine
liai lasain tine de cît
se stiai sale zici

5

Terog încă drăgulită
casăm faci aciest dor
mic 6
numai seme ating de
haineți si alta nuți cier
nimic

7

ba ba nuvoi băitele
nici sete atingi cum zici
fricămi să numă farmeci
de altău aciest
clipici

8

Doleu fugi vai de mine
cu mîna nute atinjie
Iată că mor sunt perdută
stai acum dar nu fugi

9

Voi fi deaici înainte
supuse la voia ta
dar si tu iar băitele
terog anumă uita

10

Copilită luati sama
ast cîntec cînd voi
cîntati tineri cum văin
sală de vorbe cuiei cînd
stați

11

Nici cu mînă să va tingă
nici luati vreun odor
că iei lesînia pot să
îngingă în f suftletu
Wostru dor

12

Deacieia fiți cuminte
cît puteți de iei fugiți
nici macar două cuvinte
nustati cuiei de vorbiți

13

Scumpa cinste vo pastroți
remîneți si în batrani

și luați cie nemeriți

14

IB

Cîntate în Duminica la corul cel arco
Societate Romînă - Franțuzie Romînă

Patima mia 1917

Foie Verde de sulină
am orană la inimă
Am orana tare gria dar
~~no~~ nui nime să moca
Frà numai nana mia
Dar mi nana cam
de parcie sunt silit rana
dam trage
si oi tragio pînă mor
pîna tuncioi ducie dor
Ca doru ie reu în lume
cinel stie casimine ba
dorui bîne turbat ca ma
mîncat nencietat si mau
scos din al meu sat
si mau dus prin teri
streine să trag rele si
suspine ba Viata săm
Repun supt o piatră
sun gurun si să numă
plîngă nime naibe zele
dupa mine căci cunosc
cămis de vină fecui
Voia la inimă Popă
la morte să nam caci
sîngur mam fost
Dusman
sapoi cum zîsei sămor
sămă scap datia dor
Că în pamînt cînd oi
intra atunci tote lioi
Zuita scrisam ieu
Ilie Birgan

Cîntaria Libertetî

Tri bolori cunosc pe lume
Cile tîn deun sfînt odor
sunt bolori dun Weckiu
renume suveniri deun
brîav popor

2

Rosu i focul cemi strebate
inima plină dor pentru
sîfînta libertate si al
patriei amor

3

Auriu ba mîndrul sore
fi Wal nostru tri colori
pururia n eternă flore
si cu luci netrekători

4

Iar albastru ie credinta
catra cara ce o nutrim
Credincios fara scimbare
pîn la morte o sai fim

5

pîn pe cier si cît în lume
Wor fi astia trei colori
Vom avea un falnic nume
si un falnic Wietori

6

Iar cînd fratilor m oi ducie
dela Voi si oi fi să mor
pe mor mînt atunci săm
puneti mîndrul nostu
trei bolori

Ilie 1917 7/2
frate bun cu Wai

Calkă Romîne 1914 r 4 apr

Plin de mîndrie
Redicati fruntia sus nesfiit
ca sub picore aarba trufie
Al păgănimei tu ai zdrobit
2=1
fala strebună iarasi învie
în fie care pept de romîn
căci dînsul n suflet ie
sa scris să fie libeăr în țară
singur stăpîn 3=1

Își lasa plugul sapa
si carul si în loc de cosă
ia arma n mîni dă cu
Nedezde nu vria hotarul
săl mai calcie pas de
păgîn 4=1

Țara e mică însă e tare
caci are brată si pept
de fier suflet cu Viață
inimă mare credinta
scutul nedzdia n cer
5=1
sifînta ce crucie scrisă să
fie pal Romînilor drapel
de la ia s avem tărie
cînd ne batem pentru el
6=1
Iar sub crucie al teri nume
că s scăpate de ocări
Dumnezeu so facă n lume
cia mai tare între teri

7=2 = 1
Căci am fost partas
okări cînd Dusmanul
nen frunta sus Voinic
tu Regie al tări si noi to
pe urmă ta
8=1
Sup drapel să se uniasc
toti cîti neamul si l iubes
ura legia romîniască
si pămîntul
Românesk
si ceu mis frate cu
Woii Ilie
Birdean

Tufetită
Din cel sat X½
Tam cerut un serutot
Tam cierut faguri de
mere tumai dat bruzele
tale 2½
Tam cerut o floricia
tumai dat gurita ta
dar în loc de mulță mir
mire mai repit mai
scos din fire 3½

Cucul pliacă iarna Vin
Wina puică în sat la
mine căci sunt singur
nam pe nime samîndoi
Wom trei bine
4½

Calkă Romîne 1914 r 4 apr

Plin de mîndrie
Redicati fruntia sus nesfiit
că sub picore aarba trufie
Al păgănimei tu ai zdrobit
2=1

fala strebună iarasi învie
în fie care pept de romîn
căci dînsul n suflet ie
sa scris să fie libeăr în țară
singur stăpîn 3=1

Își lasa plugul sapa
și carul si în loc de cosă
ia arma n mîni dă cu
Nedezde nu vria hotarul
săl mai calcie pas de
păgîn 4=1

țara e mică însă e tare
căci are brată si pept
de fier suflet cu viață
inimă mare credința
scutul nedzdia n cer
5-1

sifînta ~~ce~~ crucie scrisă să
fie pal Romînilor drapel
de la ia s avem tărie
cînd ne batem pentru el
6-1

Iar sub crucie al țeri nume
că s scăpate de ocări
Dumnezeu so facă n lume
cia mai tare între țeri

7-2 = 1

Căci am fost partaș
okări cînd Dusmanul
nen frunta sus Voinici
tu Regie al țări si noi toți
pe urmă ta
8-1

Sup drapel să se uniască
toți cîți neamul si l iubesc
ura legia romîniască
si pămîntul
Romănesk
și ceu mis frate cu
Woii Ilie
Birdean

Tufetită
Din cel sat X½
Tam cerut un scrutot
Tam cierut faguri de
mere tumai dat buzele
tale 2½
Tam cerut o floricia
tumai dat gurita ta
dar în loc de mulțămire
~~mire~~ mai repit mai
scos din fire 3½

Cucul pliacă iarna vine
Wina puică în sat la
mine căci sunt singur
nam pe nime samîndoi
Wom trei bine
4½

4 apri

foie Werde de pelin
se mor lele paltău sîn
fie bine fie reu tot nu
mor de dorul tău

I Birgyan 4 et/

Uită Mamă 1914
Colon sat fetele sau
adunat si ficiori printe
iele ca luciaferi printe
stele mîndris mamă
mîndris zeu lasamă să
merg și ieu H 1/2

Wiolina ancietat glumele
în ciep ada uni să în-
bratosaze alti seruteri
Wîniaza placiem mamă
placiem zĕu lasămă să
merg si ieu H 3 1/2

Sapoi iar săîn sîră joc
si seltiază tot cu foc
Wezîi mamă doi cu doi
cum seltiază de Wioi.
placiem mamă placiem
zĕu lasămă samerg si ieu

Scrisam ieu Ilie Birgyan
Casem n de aduciere

aminte care ocieți 1914

Pasere năvinovată 1914
spune mîndri Cam 4 apri
murit dar să nui spui nci
o dată caiei mînă mau
zdrobit 2 1/2

sămui tulburi aiei Wiață
să nui sîmintești Visul iei
Wecinicia dacai tacie să
tăciem si tu si ieu
Dute mikă păsarică zbori
degrabe n cietișor la feriasta
iei cia mică sîi soptește
ieu amor 3 1/2

spune mîndri Woie bună
săm în plăciască cunună
Cunună din tri colori
roșu galban Wînăcios
4 1/2

sămo pună pe mor
mînt sămă plîngă cînd
si cînd caci iam fost
alinetori la durei de
multe Ori de multe
Ori

1/2 scrisam ieu

Ilie Birdeon

În fînul dekorînd cosit

1 În fînul de korînd cosît
2 Gîndind la tine am adurmit
3 sidun miros trist și n bălțămat
4 Un Vis fericiei am Wisat
5 2
6 misă păria căn flori de fîn
7 stam ieu culcat pe al tău
8 sîn mai zis miai zis căci mă
9 iubești căci pentru mine mai
10 trăiești 3
11 În lumia asta numai sta
12 de cît iubiria mia sa ta
13 4
14 În fînul de corînd cosit
15 cît de ferici aș fi murit din
16 somnul bîlînd si n bălțămat
17 să numă mai fi deșteptat

5

IB

Cinem Bate

Cinem bate noptia la
feriasta mia ieu sunt
dragă mărioră nute
supăra scolă a prinde
lampa săți Văd fața ta
fața ta cia rozulie plină
2 cu amor
Nupot dragă
băiețele gustul sățîl
fac căci mi iestă tata
casă sii puțin cam
biat 2 1/2

IB

măduc dragă mariore
măduc să mă nec
dute drgă băiețele undei
lacul sec undei lacu
sec

Căpitanul Soldat

Peunde Vi tu ore mîndre
căpitan Vin din batilie cior
dela Walcani Nai Vezut tu
ore mîndre căpitan Un Voinic
cie portă numele de dan
2

bolconosc pria bine căci iel
mău servit dar in batilie
cu cin ste au murit
3

Jos alui amantă mîndru
capitan si nui stiu de
sorte mai bine dun an
4

Nidia tu cu mine
famoie Zeiță Casem fi
miriasă și capiteniasă
altuia miresă nu Voiesc
sa fiu Chiar in partiasă
în să sădoviu mai bine
in manastire pe fer sămă
uit altuia miriasă nu
Voiesc mai mult
5

Lai cunoste ore tu de lai
Wedia famoie zeiță inaintia
înaintia ta 6

Îl conosc pria bine ie un
ficior cam nalt sîn
batilie porta nume
de Pan 7

In timp de ostire
ieu sunt Căpitan
Paracum acasă
port numă de Pan
8

Ah tuiesti Domne
scumpul meu bărbat
Numele tău Domne
să fie laudat

Ilie Birdeon 1944 16 apri

Cîntare sirbiască
Setise Praga poliubta
moga pa ondac draga
traj i drugoga
2

Tuga mă mori bolest
mă gusi a Jos se seciam
liubovu duși 3

Jocad se setim ia lite
Afoga hei pa pomislim
iel îma boga 4

Jacad se setim i Vidim
Pisam a ia draga cod
tebe ia nisam 5

Ja ciuti draga scora umrem
a ti nașe liubove seti

Na grobe mi dogi
povedi seiu Inamom
grobu na prav te leiu

Nasate mi sfecie coia
ne ffetu sad moi drgi
ne vidi sfeta

Nasadite Sfecie bele
Rumene pa ondok reci
tumoi dragi lezi

1914

Sa sară in gradină mau
spus o Wocină căci cu altu
tutiai sărutat ai tuiesti
Puisorul meu Iubitu pentru
tine sunt nefericită căci
catine lumia mare nuti
găsăsk asămănare tuiesti
Puisorul meu

2

Colo n gradinuță jos la
tămăiuță Win fetiță Căsăle
Sarut ai tuiesti puisorul
meu Iubitu pentru tine
sunt nă fericită căci ca tine
lumia mare nuti găsăsc
asamanare tuiesti puisorul
meu

Domnele da kumo su postit
cu glumo biau la bere

piano opere

Cîntaria Wînatoriului

Sunt Wînători
De Căpriore In Wingatori
Wetuitori fărmăcători
tra ra rara fetițe albe Woi
săruta

2

In păduria
Ci a stufosă cia ~~cia~~
stufosă Cia stufosă
treciem lialia cia frumosă
Cia frumosă: da

3

Wînătoriu o Wede ah iel o Wede
ah iel Wede la ia să repede
ah să repede ah să repede
: plin: de: Amor:

4

Bună Ziua
fetisoră fetisoră fetisorăă
tineră si bălă ioră bălă ioă
Da

5

terog Dragă fată
ah Dragă fată h fată

Cîntăm mie o dată ah
numa o dată ah numa o
dată Cîntec de Amor

6

Sim respunde fata mare
fata mare fata mare pentru
streinii nam cîntare nam
Cîntare ieu dacăti plac ieu
ție a ți plac ieu ție a ți
plac ieu ție iamă de

Na grobe mi dogi
povedi seiu Inamom
grobu na prav te leiu

Nasate mi sfecie coia
ne ţfetu sad moi drgi
ne vidi sfeta

Nasadite Sfecie bele
Rumene pa ondok reci
tumoi dragi lezi

1914

Sa sară în gradină mau
spus o Wecină căci cu altu
tutiai sărutat ai tuiesti
Puisorul meu Iubitu pentru
tine sunt nefericită căci
catine lumia mare nuti
găsăsk asămănare tuiesti
Puisorul meu

2

Colo n gradinuţă jos la
tămăiuţă Win fetiţă Căsăle
Sarut ai tuiesti puisorul
meu Iubitu pentru tine
sunt nă fericită căci ca tine
lumia mare nuti găsăsc
asamănare tuiesti puisorul
meu

Domnele da kumo su postit
cu glume biau la bere
cu fieste care koi koi

piano opere

Cîntaria Wînatoriului

Sunt Wînători
De Căpriore În Wingatori
Wetuitori fărmăcători
tra rarara fetiţe albe Woi
săruta

2

În păduria
Ci a stufosă cia ~~cia~~
stufosă Cia stufosă
treciem lialia cia frumosă
Cia frumosă: da

3

Wînătoriu o Wede ah iel o Wede
ak iel Wede la ia să repede
ah să repede ah să repede
: plin: de: Amor:

4

Bună Ziua
fetisoră fetisoră fetisorăă
tineră si bălă iora bălă iora
Da

5

terog Dragă fată
ak Dragă fată h fată

Cîntăm mie o dată ah
numa o dată ah numa o
dată Cîntec de Amor

6

Sim respunde fata mare
fata mare fata mare pentru
streinii nam cîntare nam
Cîntare ieu dacăţi plac ieu
ţie a ţi plac ieu ţie a ţi
plac ieu ţie iamă de

Iamă de soție săți Cînt
ieu ție săți Cînt ieu ție
Cîntec de amor

7

Wara m trecie Iarnam Vine
Iarnam Vine Iarnam Vine
Wînătoriul numai Vine
numai Wine iel

8

ak undei ore ak undei ore
ak undei ore strîngie n
brețișore Ofată mare
ofată mare
și dun Baiețell

9

IB oscris astia tote
Cînd am Wenit mai de Vreme
Din lucru Cîn lucram la
Căsăpia mare la teiat de
Vaci Din Cincinati Ohio
în 4 Martie 1914

Cade suvenire care a
Cieti in ia

Destiaptete Romne Din

Somnul Ciel de morte

Lacare te adincire barbari de tireni
Acum ori nici odată croeșteți
altă sorte lacare săsă n cine
si cruzi tei Dușmani

2

Acum ori nici odată să dăm
dover la lume Căn astia mini
mai curgie un sîngie de roman
si căn anostre piepturi
păstrăm cu fală un nume
tîrumfatori în lupta un
nume de Traian

3

înaltă ți lata frunte și
caută n jur de tine cum
stau Voinci ca bazi Winci
sute de mii

un glas cie mai 4 aștiptă
sar calupi în stînă bătrîni
barbați juni tineri din
Munți si din campi

5

Priviți mereţea in umbre
Mikai Stefan Covrin la
nația romînă l ai Voștri
strenepoți cu batele armate
cu focul Vostu in Vine Viață
n libertate ori morte strigă
toții

I B

Doină Copmpusa de I Birgzon

Mureşi mureşi apă lină
cino bia apă din tine
Lasă pitriacă ca mine că şi
ieu apă am baut multe rele
am petrecut ieu gingiam
căi apa bună dar fu rea
amareciune căci mân streinai
prin lume tuturor le pare
bine co Venit reu la mine
foie Verde de buzor Va Veni
şi rîndulor lasă lasă reule
co Veni şi binele pînă Vine
binele reu mîncă zilele

Cucule păsare sura num
cînta ta în Wirv de sură
că inima mia nui bună
Căi legată în curele şi ie
rosă de multe rele
Cine nascultă povaţa îş
mnîncă ciar Viaţa
că nici ieu nam ascultat
Wai de multe rele m dat
Dute cucule şi sboră dute
tu în satul meu şim cîntă
cîntecul meu do trai Vun
niam da meu Dute cucule
în lume la mei batrini
anume Cîntele şi le Vorbeşte
ca lor fiu că mai treieşte
Wa Veni şi iel odată ca pe iei
săi mai Vadă şi de dor ca
săi mai triacă

Ilie Birdian 1917

ah lume lume

ah lume lume
iatăţi pusei nume
că ieşti ticălosă şi ne
norocasă Ah lume lume
iataţi pusei nume

I

Procleta avere zastre cu
muiere pînă ce treieşte pe
barbat cîrteşte oh lume
lume iataţi pusei nume

II

Plugariul supt sore
cu cruntă sudore tot
cea goniseşte cu Domni
în parţeşte oh lume
lume iataţi pusei nume

III

Iar Neguţătoriul casăi
criască spuriul Din nopte
Zi facie nare somn
nici pacie dh lume
lume iataţi spusei nume

IIII

Bătrînul
suspină cai Wiaţa
plină în mormînt să
iută ~~lumia~~ lumia
No Zeuită Zeuită
ah lume lume iataţi
spusei nume căieşti
ticălosă şi ne norocasă

Scrisom ieu I Birgzon 1914

Colo în Plevîna

Clon Plevîna si redută
stau pagîni mi și sute
stau la pândă tupilați
cazeori cei tur bați
lasă o șade mi și mi
trageți hora mei copi

II

Colon tabăra turciască
datau tusa magariască
repcigoș crunt tușesc
cu ghiulele în noi stropesc
la se crepe mici și mari
tragieți hora mei tunari

III

Colo sus din parapete
Wine o scrofă căsă fete
opt gondaci șiun gondeci

toți curitul de oțăl
la să fete mi și mi
tarageți hora mei copi

IIII

Ziua noptia glonță
ploie tot pămîntul plin
de rouă nuc rouă din
senin cie sîngie de
Crestin la să ploie ca
din nor tragieți hora
mai ficiori

1914

Neo Weni si nouă dată
zi de plată și resplată
sel aduciem leoman
pre gozîul de Dusman
Wie ura la Bălcani
tragieți hora mei tunari

6 4

Cit ie negru cit ie sore
mortia șede pînditoce
tot prin șanturi și prin
ripi și tot bate din aripi
lase bată bateiaș
tragieți hora călăraș

I Birdieon
1914

Undeiesti Morte

Morte morte unde iești în cie
parte locoiesti cie tot faci
de numai Vii sema iai dintre
ciei Vii șin pămînt semă
arunci se scăp de atetia
munci nu gîndi doră că
Voiesc în lume să mai
treiesc că cie folos am
avut Viata că am petrecut
tote misau potrivit
domne cie lucru complit
și Vrun bine dam gustat
tot cu ah lam sărutat
frați preteni la un gînd
singur sunt și mor
plengînd

1914

IB 1914

Doine Poporale

Nime lume nusan sala
ca ficiorul cînd san sora
prinde patru cai la ruda
sis aducie in casa trudă
si mil ţine pînă zor si lar
si lar ducie iar năpoi
dar cine săn sora o dată
nusă scapă pîn la morte
ca uritu nare liac fără
de trei scinduri de brad
so piatră mare la cap
cine o zis căi bine zune
ăla au minţit caun cine
căi bine însurat că te
culci de sara n pat
si te scoli făr de păcat

II

Spune mîndră ne jurată
mai gîndesti la mine Vro
dată spune mîndră
a devarat pentru care
mai lăsat pentru unu
cu căput Vai de mine
cie om mut ieli mut
si tu iesti prostă o Vai
de dragostia Vostra

Nuştiu mîndrai supărată
pentru că Văzu o dată
în tro grădina cu mac
cu alta pe după cap

1912

Scrisă de mine I Bîrdean

Auzitam Din bărîni
Cămei bun gardul de spini
nici drăguţa Din Vecini
ci gardul de scînduri late
si mîndruţa din departe

2

Am un bade dus departe
multe ape ne desparte
nulo a ducie D reu
După cum îi dorek ieu
am avut un mare
bine si milo mîncat
un cîne 2

Ardal focul pe badia
cum mio mai rupt
inima că mio rupt o
cihar în zecie pînăi
lumia num ~~anai~~
mai trecie

3

Arzete focul de om drag
de mînă mă duci
la iad ba ieu nu te
duc de mînă că tu Vii
de Voie bună

4

frunză lată ca maso
mre colie dragotia
cine o apucă ao învăţa
Nore f cap a o lasa
nici modru de a o l
uita

Cînd mă uit la tine

Cînd mă uit mai lung
la tine ach atunci parecăm
Wine și cu foc la pept te
string sem smulg părul
și să plîng căci îm
simnt inima plină de
speranță de amor și n
avieți di senine ieu
silit te las și mor Dacă în
mînă ai putere mai mult
Wiață casăm dai Dăm cie
poți sînuți de morie
albuți sîn flore din rai

Sim Cîntă cîntecul Vieți
cieți cîntam adată ieu
cînd în faptul Dimineți
Dormitai pe brațul meu

A. dulcie frumosă flore
lanțul nostru de amor
și de zile zăditore cum
se stîngie caun nor
Estez sunt cutine însă
pal tău suflet stau
ascuns Mîne însă
oișciu bine sub o piatră
Woi fi pus

ILIE : BIRDEAN

oscris
totie

Poiezi poporale

pentru tine mîndră
dragă mau dat satu
Cătană pentru tine
mîndrulită sezui tri
luni în temnițe
Mîndrile mau cumpătat
dam slebit și mam uscat
dar și ieu lioi cumpăta
de nusor mai mărita
pe cînd se plivia negina
pe mîndra o sîtrîngie
bracira cînd fu fînul
de teiat mîndra meai
biciagă n pat cînd
fu fînul bine uscat
mîndra mea ași
botezat nui greu
cau botezat cie greu
căi Westă n sat
fetele să duc la zoc
mîndra cu scalda pe
foc da și iar mergie
la zoc jocă unjoc și
Vine a casă del în
fasie pe masă cu mînele
lucra cu gura blestăma
batete ficior frumos
că mai pus cu fata n
jos supt o tufă de
rogoz mai lesat și
numă Scoți

Sau dus amia

Iubita sau dus si mau
lasat cu inima mia
zdrobita cu petul sfaşiat
sau dus si nuştiu ore nu
pot so găsăsc săi spun
amia durere săi spun cie
pătimesc 2

Sau dus
si nuştiu unde cu totul ien
zedar dureria num dă pacie
să biau aciest păhar
3

Decît cu alta în lume
şun trai nefericit mai
bine un glanţi de puşcă
şo morte la minut
4

tiai dus la bogăţie
tai uitat că tim b iubit
iar io n screcie nis
nuciam des preţuit
5

A B

15 12345 45
34512
15 51234
23451
45123
15 15 15

00
10
30

123456789
100
99993

66
79

Frunză Werde patru

breste: Dulciei Gura la
de 2 nieveste; dar la fete nui
amară cam sarutato
şa sară 1

frunză Werde
pătru breste fostam
Doctor ieu de fete şi pe
bitiam doctoritu nici una
de 2 ba no muritu şi pe citioi
doctori stau ieu bun că
nor muri 11

foie Werde
De săcără doctoritam
una sară şau trimes sămă
duc iară măcar mintunaş
să moră; dar ieu cum
de numoi ducie căci mo
de 2 plăcut gura dulcie
fete mici şi mai ~~mariţă~~
mariată io casele
strîng în bată asta o
fost amia dulciată
în amele tinereţe

1917

Scrisam ieu Ilie Birgăuş

al Wostu
Preten
bun

1
2
3
4
5

Frunză Verde de Kolie

Frunza Verde de colie
unde te duci badio Ilie
la casă nană mărie
dar cie bolă să cosești
să cosești frunza săcări
să iubești mîndruța
țori sem cosesti frunza
căpsuni să iubești
mîndruța lumi

Wino badeo dai Veni
numai numa cielui
celuiascăte o lume cum
mai celuit pe mine
cieluiascăte o țară cum
mai celuit asară

Wino bade pe din jos
under usa de rogoz
pune mîna pică jos
si cu cikeia de fuior
cie sa deșcide ușor

Bate mortio la feriastă

spovedi tutiai
Nevastă cie ai tu amă
intreba spoveditumam
ori la că cînd ieu
moi spovedi șapte popi
mor terebui șapte popi
Pin șapte sate si iar
nulioi spune tote sun
Wladică unguresc sa nu
știe ciei Vor besc

Frunzuliță depe Vie
da casă ieșci nană
marie acasă dar supărăte
că Veni dela spovadă
si mau dat mare
pacat să num țin
Preguți în sat
nici pune nici insurat
nu știu Domne cie
să fac

IIB ▽ 1913

x 1/2

in sofietatia Timerimea
Romîna am intrat în
25 febru

Anul 1914
Am fost dar ca membru
Sofietețî din Pincenati

Ohio Nord America

Foie Verde bălă păr

Foie Verde bălă păr
maică doi ficiori mă
cier unui negru si altui
băl frunza Verde de măr
acru dupal negru mergia
Fracu căi trebuie riu
oprit si muieri la
supanit si sopun de
cinci arzinți si tot
nul mai Vez albind
dar ficiorul carei băl
cu putină apal spăl
cînd! Văd mi
Frag de iel

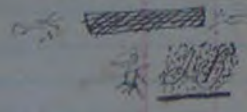

In anul 1914 am fost corist
si am gucat calușerul la sfinte
pasti Duminica in luna 18
Aprilie 1914 care am facut noi
membri satiateți Tinerimia
Romînă din cincinedi Chiog
care am fost tot băiați
tiner de sămă in
Satietate mam fost de toți
37 de băiați să treiască
la multi ămni tinerimia
Romînă

Din Cincinedi
1914 Achiog
J. Bîrgyan

Totă noptia

totă noptia bat la
portă si tu dormi
că dusă mortă e nici ca
ua nici că Vedi si că
sfr numa crez Scola dar
site destiaptă sa Vez
cine te astiaptă ca tia
stiaptă un piusor săți
Worbiască cu amor

II

scolă puică Vin la mine
seme bucur lingă tine
ca am plîns am sus
pinat de cînd puică
mai lasat dar icu
trimur lingă portă
si tu dormi Durmiriai
mortă fără pas si fără
dor pentru tristul
meu amor

1914

1 tote liam sus icu cînd am
2 fost prin lume pustietacia
3 de americă cînd duciam
4 doruri si sus pine care
5 nule sibil mine numai
6 icu Wioi ge de mine
7 si nam cată cine spune fi
8 inimă rebdătore că pamintul
9 supt piciore
10

Pîal Nostu Stag

Tu Scris Unire unire
cuvet un simțiri și supet
mărețe lui umbrire Vom
infrunta ori cu lovim a
ie lora în susi să fie cie însă
sunt Retecitori iar noi
Uniți în or cie Vreme Vom
fi Vom fi în Vingători

Am în armat anostă
mînă casa pazim un
scump pămînt dreptăcia
ce alui stăpînă iar Domn
ie adevărul sfînt sin
Dartia Veciniciei serie
că ți-ri și niamuri Vor
peri iar Noi Uniți
în or cie Vreme Vom
fi Vom fi învingători

iar tara Nostă cu
mîndrie etern etern
Va infori

Frunză Verde de nădai

tinară mă maritoi
asară sa laltă sară
mă sfădi cu socra iară
I

tinere dacas plecai
și ra socră în capătoi
asară sa laltă sară
în sfădi cu socra iară
II

mă pri Veste tot
morosă și în Zicie
că nus frumosă
asară sa laltă sară
mă sfădi cu socra
iară III

Sede n Wătră
și mă latră și în
Zicie că nus bărbată
asară sa laltă sară
mă sfădi cu socra
iară IIII

la barbat mă
tot pareste și prin
sat mă povesteste
asară sa laltă sară
mă sfădi cu socra iară
X

Pas ști socră cai muri
mas albi mas rumeni
iar dar ști că trai
scula mas ducie mas
în neca asară sa
laltă sară mă sfădi
cu socra iară

Aute Supăra pădure
Cămai facie ruza mure
mure mure și iar mure
se triri ri riri pic pic pic

Mergior fete Pupă mure
și ficiori dupa Noiele
tri ri ri ri ri pic pic pic

Și niom întâl ni cu iele
și niom întâl ni cu iele
tri ri ri ri ri pic pic pic

Și liom minca murile
și liom tuca gurile
tri ri ri pic tri ri pic

1914

Supt Recita retezată
retezată Sede baba
supărată cu fata
nemritată ai anită
iești amia ai hai iești
amia iești amia

Mărități tu babo fata
fata tia marități tu
babo fata fata tia
ai anită rumenită iești
amia hai hai iești amia

Măritauaș fătu meu
fătu meu mari tauaș
fătu meu fătu meu
ai anită Rumenită
iești amia hai hai iești
amia iești amia

Bar nare nici sămă
dău sămadău dar
nare nici sămă dău
sămă dău ai anită
Rumenită iești amia
hai hai iești amia
iești amia

Că te sut o pînză
Rară pînză rare sapte
luni întro că mară
întro că mară ai
anită Rumănită iești
amia hai hai iești
amia iești amia

Bar nare nici do
Dricală Do dricală
Bar nare nici do
Dricală Do dricală
ai anită Rumenită
iești amia hai hai
iești amia iești amia

11 aprilie
1914

Călatoria mia spre
Casă Din America
din Cincinati am plecat
In 5 mai Anul 1917
Ku Vaporul Kaizer August
Victoria am mers ku tot
zecie zile Pînă In Hamburg
de tot 14 zile Pînă acasă

In Franția si in
England am văzut
multe minuneți i
Atunci o plecat si un
Vapor koce îi mai mare
In Lume fater Land
îi de Greu de 57 mi
de tone si un aeroplan
cia szburat pe stă apă
la England tare foin

Skrisom ieu Ilie Birgon
astia tote pe mare kînd
Călătorian

IBM

Pomnele da kuma
sau in trekut ku
Gluma kaci in modă
au un gust nebun
Cas fak Pălăria ca
mitropolia pe kap
le stă casi un
Oioun

Amorul meu ie mare
fără sămănare sau dus
tote dupăciest Pomînt
ai tuiesti Puisorul
meu Iubitu Pentru
tine sunt ne fericit
Căci catine lumia
mare nuti găsăsk
asămănare tuiesti
Puisorul meu

Sorte bînd tiai

Despăr ţit

Icu Ku drag tiaş mai
dori cine ştie sup cie
pom sup cie piatră
oi putrăzi în pădurio
cu Verdiaţă sâm săpaţi
mor mîntul meu
Unde nui nesip nici
piatră unde nui
Pămîntul greu
sam săpaţi mormînt
afund sânu putresesc
curînd sim facieţi
cosciuc de nuc cu călpacu
de argint cu călpacu
sa stau bine în pămînt
sime scoteţi la cinci
ani sa fac Voia la
Dusmani şi pe crucie
sam scrieţi cie în lume
mo fost drag şi pe
crucie sâm scrieţi cien
lume mo fost drag
tot cu litre aurite
sâle ţîni mînduţă
minte că tam fost
alinetori la dureri
de multe ori

18 X 1917

scrisam icu
Ilie Birgyon, Cincinoti
Ohio

Hai da Iliană În Poiană

Hai da Iliană în poiană
Iliană Iliană
să culegiem buruiană
iliană iliană caso dăm
băr batului Iliană Iliană
buruiana macului
Iliană Iliană so dam
bar batului Iliană Iliană
casă Dormă Dormă
dus pin sorele ofi sus
Iliană Iliană si să
Dormă Dormă mort
Iliană Iliană pînă fi
icu sân tare Iliană
Iliană

Frunza Verde de săcară
mîniatăso badia sară
pentrucă nam ieşit afară
crez mă bade nam
putut mo pus mama
la ciernut şi mo
dat o şită giasă sanu
ies bade din casă
io lu vai o sită rară
iară că ieşii afară cînd
fu pela Iubit ma ciemă
să la plemă dit
cînd fusă la ~~fremîntat~~
sărutat mo ciemat
la framîntat cînd
fusă ca sâm scot doru
mo ciemat sei ord cuptoriu

Frunze Verde Frei

Spiciele doi săraci
mîncîtile mele unan
dial-n unan Vale unan
ulita cia more adin
giál se măritat adin
Vale mau lăsat adin
ulita cia more dracu
ştie cie gînd are

scrisam ieu astia tote
cinteri si poiezi cînd
am fost in Cincinati Ohio
din America de Nord

mecuri nainte de
paştile noste în 15 aprilie
Anul 1917

în Cincinati sunt
mai multe Cluburi
si sotietetî Romîneşti
1 Tinerimia Romînă
2 Dacia Romînă
Renaşteria Romînă

Bucovina Romînă

tote sunt sotietetî
Romîneşti
Din Cincinati

Cîntare Poporală
Din Banatt 16 aprilie 1917
piano

Clugărul Din
Weciul Scit
Azi la iel mam gărduti

Ilie Birgzan
Neskut în Kecia
Romînă
În Anul 1893 & 1917
Skrisă

Călătoria mia Din
America spre
Europa Din
Cincinati Ohio
Amplecat In 5 mai
si pe Vapor mam pus
In 7 mai Din Neviore
spre Hamburg Am
Călătorit pe apă cu
tot 10 zile dar multe
am Văzut la Franția
si la England un Vapor
fator land al mai mare
In lume de 5700 de
tone de greu sun
Europlion cio trecut
pestă apă in London
in 17 mai După
mîniat Ziua

Skrisam ieu
tote Cind am
Călătorit pe
apă spre Hamburg

Anul 1917 X 6 mai
1914
Ilie Birgzan

Ilie Birdeanu

Dicia Skriu Ieu
despre kum am fost
In Anul 1914 x 17 Junie
la Sîntare în cienei
si am Remas Kătonă
Plasa în ti i mis neskut
in Anul 1893 x in 4 mai

Moștinitoriul de tron

Franțisc Ferdinand
si Soția lui Sofia
Tor In Pușcat pe amîn
doi in saraieva in 4
Vai Cum so Pulburat țara
atuncia și în 26 Julie 1914
am apucat rezboi cu
Sîrbu și cu Munte Negru
După aia o sărit și rusu sa sa
Perînd tote or apucat rezboi
Cu noi scrisam ieu In
Anul 1914 : 4 Julie Cînd am
Plecat la rezboi Domnul
sam fien azutori să pot
săn tork iară în Dorăt
Ilie Birgo

Julie
Anul
1914

NB A

La paști

prin pomi cîrip si cîntare
Văzduhul plin de roșu sore
și sălcile de albă flore
pacie în cieri si pe pămînt
Resuflul cald al primoveri
aduso zilei vovieri
si cît e de frumos in sat
Creștini vin tecuți din
Vale si doi dese in tolnesc
in cale isi Zic Kristos
a in Viat si rîde atîta
sărbătore din cipul lor ciel
ars de sore si un Vînt
clătinători șoptește prin
Vazduh cuvinte e glasul
cielor din morminte
e sgomotul serbări lor
si pomi frunzile îs
scoboră că duhul sîfînt
prin aier sboră e lineste
si din altor cîntarie n
șticuri dreptate departe
pîna n Vai strebate
si clopetele cîntă rar
ah domne să le auzi din
Vale cum rîd a drag și
plîng a Jele

scrisam ieu Ilie Birgoan

A ote Doie zieli oștia

Poiezia mia

Foie Verde de scumpie
Ce mia Venit In minte
mie să Vă scriu o poiezie de
a ici din Streinetate nas
fi avut de ia parte de cînd
mam înstreinat Ieu de
bine nam mai dat
Iată ciei Linele meu suspinu
si aftatul greu kă multe ieu
am suspinat de cînd da
kasă am plecat si am
purtat zele amară pe aici
prin Asta țară prin țara
Americană In țara dularilor
In scurtoria Zilelor Ie țară
bună si Bănoasă dar si rupre
re, de asă kă aici In Asta țară
Iesti ku Inima Amară kă
or unde Vei pleca reu Vine
n urma ta dar na fi
pînei lumia de ma
Ajuta Dumnezeu să fie
pe gîndul meu Ieu mai
pune Bunul gînd si Vai
luo Drumu n lung de aici
spre Reserit si mă duc dun
Venit la țară mia cia Iubită
Torontăl Recia numită si la
Iatul meu frumos Vă rog
Iubiților frați Toți Romani
In Streinăți Sălutare să
Primiți Si să fiți fericiți

Skrisam Ieu Ilie Birdean x 1917

Flore Albă Din Grădină
Scoteția din Redecină
să te sedesc la Fîntînă la
Fîntînă la Selkuță unde
Spălă a mia dreguță
ku sapun si ku Albele
In ciuda muieri mele
spele ia kit a spăla tot
mai ka muieria mia
suflă Vîntul pe kolină
sede kuku sîm suspină
si de dor inimoi plină
Vine Mîndra sil intrabă
Ce ți tie kucie dragă
or ți fame or ți sete
or ți dor de kodru Verde
mini fame numi sete
cimi dor de kodru Verde
kam lăsat teri mîndri
ia una dél si una Vale
una în mizloc de kale
Cia din dial îi casun
păhar Cia Vale îi casă
flore iar adin mizloc
de kale săi foc gura
pehecele se biau Recie
ku iele de zele kă nam
muiere se biau Recie
ku rozol de zele kă numă
n sor

Skrisam ieu
Ilie Birgzan 1947

Colon Vale

Lingă moră Lingă moră Lingă satt
Jelenuora cia frumosă Spală spală nen
cietat ioj Ziciam kasăsă Lasă iam respun
de tot mereu ieu Spăl haine de
miriaisă băci aștept pe badia l
meu

Jelenuora cia frumosă

Ja pe mine na Vian drag fără decit
pe Vasilică pe Nopilul ciel sărak
tatăl iei am de Vară ka Zudeirul
satulinui fu mult la socotială
kui să dia pe lena lui

Tatăl luj ie gardă mare fortie
rău sau supărat și pe Vasalican
dată iel la osta lau pridat
șapte ani acum Zburară derind
dinrul ie soldat o Inimă
arrind cu para tot aștiaptă
nen cietat

Din Soldatis

Catra Casa) Jelenuorai in treba
cired ja nam sa fiu miriasă
Vasalică au murit

de bind Zorilj sa Varsă
Kolon Vale Lingă satt Jelenuoră
ședen kasa Plingie Plingie nen
Cietatt

Anul: 1914 Din Rezlvi

Mam asentat in
Cienei și am reminiat
Cătană in 16 Iunie 1914
Si in 8 august am
ruculuit in Timisora
la Regementu 61. De
Infantari

Primitam Sălăriria
Miletară ca Soldat am
stat pină in 27 Septem ber
si am plecat spre
Rezlvi Din Timișora
am Plecat in 27 Septembre

Plecaria mia in
Rezlvi

Ziua Pină n Pirinz nio
scos afiară nio jucat
o in Cieput muzica
sa Zică Pareca so
Descis cieriu Dar noi ieram
Triști Cu Oki Plini Cu
Locremi Plecind spre
Stațiune ajungind
la stație niam pus pe
tren spre Segedin am
mers Pină la Saraieva
și Docolo la mostar
Acolo niam dat jos
Din tren și am mers
Pe jos pina la Colinovic
3 Zile pe jos

Da icia am luvato
spre Dusman apucind
focu cu Dusmanu cu
munte negru la focia
iera Dusmanu băgat la
noi in tară apucind un
foc grozav 3 zile am
ținut foc in truna
foc atuncia Dusmanu
so retras napoi și noi
am intoris iar la
Calinovic aicia
am stat mai multe
zile atuncia Hine
Porunca să mergiem
spre Saraieva căci
sîrbu iera mai aprope
de Saraieva plecind
pedrum luvind une
munte negru din
drum apusca pe noi
Salve niam resfirat
care in cotro cum am
putut in de sară niam
strins și am luvat
foc iră cuiel mai 2 zile
atuncia lam respins
iar napoi și am stat
pe loc pină am mai
căpătat ajutori căci
ieram puțini or picat
multi dela noi căci iei
ținiau foc ku noi in
diouă locuri munte negru
in Calinovic ținia foc

iar sil sîrbu cătra
Saraieva așa plecind
iară spre saraieva am
mers forte greu pesto
munți mari și paduri
grozave iera frig tare
niaua iera pe munți
dun metor de mare de
mincare nam căpătat
nimic 4 zile am ajuns
la Saraieva am stat
2 zile dam resuflat am
ținut multe akolo
unde or omorit pe
Fedinand și pe muierea
lui Lingă un pod
Dar orașu ie forte
frumos la 2 zile am
plecat din Saraieva
spre foc in 16 Oktober
1914
Dar Dusmanu iera sîrbu
17 kilometri de parte de
Saraieva in tro pădure
mare acolo am avut
forte mare foc noi ne
de propiam de iel dar
iel degia cu tunurile
de gîndiam că so
aprins cieriu iar
noi iera musai so
mergiem sus la iel
or picat forte multe
dela noi am tenut
focu 3 zile fără mincare
fără nimic

Dar iera Wireme forte
urità iera firig de
muriau lieti omeni
de firig și de Ger și nu
putem sal scotem
pe hotu de Dusman
din Pădure de fial în
22 Oktober am avut
forte mare Sturm
de baionet și așa
lam respins pe sîrb
năpoi din Padure
în Ziua asta or Pușcat
pe Pretenu: meu
S. Giorgie Saru
iel iera tucsfirer
o murit de loc
Lă sîndul mort om
plecat mai de parte
dupe Sîrb iel so retras
pînă Cătă Rogatita
Dar noi după iel om
febărit foti ieram
silabi Plămînz de
mîncam Cureci Werde
și crum pi Neferți
cie găsom pe otor
și so fi cu zi cu Nopte
tot pe otar as toi
forte greu iarna iera
Gria apucînd mai un
foc cu Sîrbu la
Rogatita dar iel iera
mai Slab ca noi lam
bătut și iel.

so retras pînă la
Wișegrad aicia o
făcut mult rău la
noi în țară o jefuit
tot și o dat foc la
orașe la sate tot
o arsi după aia o
trecut Pestă o apă
Drina la iel în țară
atuncia noi nian
întorsi năpoi la
Rogatita și om plecat
spre Brod 100 de kilome
avem so mergiem pe jos
pînă colo Dacă om
ajuns la Lubliana
akolo am stat 2 zile
și atuncia niam
Căștegat so treciem
la iel în serbia
în 7 November am
trecut Pestă Drina
în Serbia tot Cătă
Zecie omeni treciom
cu Luntria la iel
Dar iel tregia foc
asîupra nostă pe apă
de o cufundat multi
omeni în apă da nosti
dar tunurile Poiniau
de numai fluiera apă
Voi cum de greu om
trecut în Serbia noi
și Cîți sor Prăpădit
pînă om trecut

In 8 November

Dakă am trecut la
Sîrbu niam apucat
De Luptă Ne Jdrobia
forte rău kă iel avia
Decunguri tari Dar
noi naviam Nici De
cum atuncia or
trecut multe tunuri
anoste si lor bătut
Do fosit musai so so
retraggă Ne poi După
cie lam slabit niam
luvat Dupe iel si lam
minat pină la un
orași Da lui Petica acolo
am tinut numa o zi
foi so fugit Napoi
noi am stat aicia
că De 6 zile nam moi
micat nimic si om
Perdut multi omeni
niam mai intorit
si aicia om Găsit
un Podrum Plin
De răcie și unu cu
picmez or lăsat Sîrbi
am mincat Pecmez și
om băut recie Dar
Prune ierau Destule
in Servia numa na
Piam Pită om duso
forte rău Daicia
Sîrbu so

retras Pînă la
un orași Haliaievo
aicia iar nio asteptat
Dar aicia iera o Vreme
urîtă Ploie recie si
imală pînă la Zenunci
De nu puciam mergie
aicia om Petrecut moi
rău ieram ku zi ku
Nopte uzi si imă losi
Ca porci De nai
sitiut cici om ori
Pămînt o apucat
un betzug in omeni
more ieram Plini
De păduci Slabi
Domne am Gindit
kă numai ore so
scepe nime ku Hiată
Daicia focu iera
more noi niam rerit
așa iar o Dat
Dumnezău Com
respins pe sîrb si din
orașu Haliaievo

iera frumos oras
numa nio Costuluit
multi omeni pe noi
pînă lam luvat
aicia om fos in 30 Novembre
1914

Da iciaam Plecat spre
Crago ievacz mai De
parte la Luptă

2. December
1914 Tininduso Lupta
mai de parte am mers
pînă la Otar la Orașu
lui al treilia Cragoievoc
aicia so tînut o
Luptă mare sor
gătat anoștri
municia de tunuri și
noi de pușci sîrbu
o simțit că navem
muniție căci cai toți
nior crepat de frig
de slabi și o fost

musai sănc rătragem
năpoi patru zile
și cinci nopți om
Venit tot năpoi
multi or tebarit
nor mai putut so
fugă și ia prins
sîrbu iar noi
am fugit cum
am putut pînă
la Sabacz niam
în pirișciot care
in Cotro patru zile
pîn la Sabacz fără
o mîncare fără
nimic fugi cu și
și cum ten Hotă
Dumnezău
Dacă om ajuns la
Sava om trecut

pestă ia Pe Pod
la noi in Srem
în mitrovicza Dar ieu
am Căzut în apă dedo
sămă nec căci cum
o dat sîrbu cu tunu
și o lovit basi Pod
la rupt multi sor
necat ieu ieram
Com la Czermure
și am scăpat Dar
pestă nopte ud om
în gietat și mam
bolnăvit forte rău
în 13 December om
Plecat la Spitol Di
mitro Vicza
pînă astez am petre
cut multe rele și prin
multe focuri grele om
trecut multămesc
lui Dumnezău căci
mo feri de tote și
așom ieșit din
Serbia frumos
Cu toți sîrbu o
fost tare bucuros
Cîn o Văzut fara
lui iară golă ședia
de Dincolo de sava
și noi de dincoci
puscau numa Cu
tunurile aștiam
Perecut ieu în
Sîrbia în anul 1914
în Rezboi — Ilie

Patima Mia Din
Servia in Oct. 1914

Umblatam Prin Servia
in lug și lat Dar De
bine nam mai Dat
In Cotro mă in torciam
Numai tunuri auziam
Bulăind și foc Văz sînd
lumia in Pîrada Prăfăcîm
Dar ieu stam și mă
Gîndiam De Necazul
Ciel Duciam Stam Gata
Cu Pușca Plină aștept
Dușmanu să Vină

Din Plumbi sosăsc
mereu Vizăind Cu Glas
De zîmău iar ieu stam
și mă Gîndesc cît mai
om să mai treiesc său
numai Cinuiesc
Domne multe tam Greșit
Dar și rău mai Pedepsit
să stau în Codri Ca lotri
și în Gropi să Dorm Ca
urși Criapă lemnele
De Ger ieu aștept ciasul
ca să Pier ieu am Cosa
Cucului și odihna
Vîntului num Zice nine
mînîncă nici ten
trabe ciai Cinat ci
ten trabe ciai Pușcat
De cieriam cieva ori
unde nema nema iți
Respunde —

Din ierarn in Servia in Palaievo 1914

Patima Mia Din Rezboi
Vă Skriu mică Poiezie cum
Petrek Prin Batilie Foie Werde
Dekolie Vai Săraka mia junie
kă bine ieu ciam gătat Cînd
la Rezboi am plecat rele
haine am în brăkat cași
frunza Nucului în luna
augustului ku asta haină
amară Cutrier lumia și fără
De Cînd ieu ciam în brăcat
numai rele mam luvat kăn
lume să Pîribezesk lumia so
okolesk kiar az 20-de luni de zile
De kînd pribezesk prin lume
în Luptă cît am umblat
Vai De multe rele iam dat
Ziua nopcia mă luptatm luptam
prin plumbi Defok alergam
Dușmanu alungam sudoria din
fată pica sîngile să tulbura
Oki misă n tunekau De fum
nimica nu Vediau Văr rău
mă intristam lui Du rău mă
rugam sămă scotă din Pediapsă
sămă ierte de păcate căci
multi sor Prăpădit în Cimuri
grele or murit loviți de glonți
și De granat și n sînge da lor
scăldați dar și iomă spaimîntam
Cînd la olți mă iutam
și gîndiam sîngur în mine
asta va fi și cu mine deci io
Joși în gienunciam lui
Du rău mărugam

Domne sfinte adţi si de minia
minte căci sunt singur nam
pre nime decit numai fără
pe tine pra ici prin lume
decînd pribezesk numai tu
singur mă Păzesti şi ma rog
ne contenit Pentru bîte mai ferit
Numele tau ciel Sfînt nuloi
uita ieu nici bînd Amin
Păsărică mitutia spune
tu la Pete aşa sănumai
Porte margiele nici
pe degiete inele căci pra
ici îi mare zele că unde
nebatem noi mergie singiele
Povoi singie roşu mult Wârsat
De ficiori ne Winovaţi şi
asta ie tare greu săm adue
aminte ieu fetele plîng
ficiori Neves tele soţiori
copilaşîn trabe mama
unei tata mămă dragă
Dar pe mine nare cine că sunt
singur nam pe nime căci
Părinţi mis de parte nu pot
Căpăta nici Carte ieu
multe Cărţi scriam la ici
le tremitiam Dor respuns
nu Copotom tare mul mai
oftom De zos iară mă
sculam arman mînă
apucam spre fot iară
Plecam mergiam

si mân tristam cu gîndu
la Părinţi ieram Pirin
minte a şam trecia
Cu iei mîna noi mai da
în Weci Pururia
Căn Rezboi cine Piliacă
Wiata Nesigurată
dacă oi pica pe cîmpu
de Lupta cietiţi
aciestia Rînduri şi
Wiţi ofla bîte am
Potamit ieu
un băit Ilie Birgzon
<u>suvenire de la mine</u>

Plecaria mia
în Rezboi a doua oră 1915
în 7 mai
În 7 mai am
Pelecat spre Galiczia din
Pimișora cu al Zecielia mare
mergînd Ku trenu pînă
la Warano aicia niam dat
jos și am luvato spre
Dușman Cătra Pusta haz
și Cioveși acolo iera rusu
așăzat ajungînd în tro
clopcie apucînd Lupta
cu rusu am ținut focu
5 Zile în truuna ce foc
mare mai iera Dumnezau
feriască așa dară am
respins pe rus pînă la
stropko la stropko
iar nio așteptat rusu
și apucînd iară foc
ținînd focu acum mai
multe Zile Dar tot
lam respins năpoi
pînă Cătă mezelaboș
iacia nio dat foc la
oraș trenu la sport
tot cie iera Prin orași
acuma Wenind și
nimițu de Leturia
stîngă și apucînd pe
rus de două Laturi Tam
bătut bine în
mezelaborți și sîm
ținînd rusu Cô noi nis
mai tori o luvato

La fugă Luvîndune
Dupa iel am mers
în urmă tot Dupa
iel Pînă Cătă
Premizli Dar We
nind bafelu Cô
Italianu nio
Declerat rezboi niam
în tors al 7 kor
anostu Năpoi Dar
Niamțu mergie
Dupa rus mai nainte
noi am Venit la
mezelaborți năpoi
și niam pus pe tren
Plecîndspre Italia
în 27 mai 1915
Plecîndcu trenu Din
mezelaborți Cătară
Festa din Festa
spre Wiena Din
Wiena spre
ober traulburg 4 zile
tot Cu trenu am
mers pînă în
Tirol în Wilak
okolo niam Dat
Jos Depe tren si am
Plecat spre Muten
un orasi la Granicsa
taliană ako lo niam
suit pe Neste munți
mari De 2000 x 600 De meter
De Nolt
iera Muntele Klaines Pal
să Ciema muntele

Daca Niam suit sus
acolo iera Granicza
Nostă Cu Italianului
și apucîndune Sa Lupta
Cu Italianu cie Lupta
mare mai iera nu mai
Vediai alta numa fum
și foc Pestă tot cierin
De Gindiam Cosă
Frapă Deste totă
Lumia Winiau talian
Pept la pept Cu
anostri șiturim De
baionet iera pe zi
De 4 x 5 ori Dar aviam
Necăz și Cu frigu Cô
acolo sus pe Dial ira frig
tare și niaua De un meter
De mare mulți omeni
muriau De frig Cu niaua
treiam în loc De apă
mîncare Fuțină Vinia
la noi sus Cô nu puciau
cai să Vină sus și
Muntele iera rău tot
făcut și tot Piatră
mulți omeni picau
Napicia De sus să faciau
Pînă Jos Frau și cienuș
cie rău am Pe trecut
aicia forte greu în
trun terziu am
Respins pe taliani
mai Jos Dupe munte
și noi am remas sus
atuncia nio fost

usor Căci noi de sus
de Wediam Că Vin
Slobozam Petri Ceici
și bombe îi Zdrobiam
forte rău și nor putut
să mai Vină sus la
noi de fial am
stot pe muntele
klaines Pal sus 33 de
Zile atuncia nio
Dat Jos Dar omeni
numai știai cies
omeni sau lemne
toți ierau tapeni
de frig Că Jos
să Casa la Tirîu Dor
noi sus pe Diol murim
de firig multă Lume
a mai Picot Dela
noi okolo sus pe Diol
ne rugam singuri
morte că trăiam
mai reu de un urs
în Pădure Iarna
așa Dacă om Jenit
Jos nio Pus pe tren
și om Wenit în
Doberdo și Gercz
în 19 Julie 1915 aicio
nuiera trestu
de parte și mario
de noi
Dar foc Geozat

Doberdo
Niam băgat 1915
în foc în 22 Julie
Cu 4 batalione de
omeni 4000 mi
Regementu Nost 61
băgîndune nopcian
foc Dar iera foc
de nu puciai săte
redici de Jos de fial
Cu Zi cu Nopte bacio
talianu Cu tunurile
ne prerupt de să rio
Piatra Ca fulgieru
și multi omeni
Frăpădio am stot
în foc la Sent
martino
și marcotina
6 Zile și om
ieșit afară din foc
Că nam mai avut
omeni toți sor Frăpădi
atuncia o Wenit
11 marsi 12 marsi din
Timisora și iar niam
mai în multit
în 27 Julie Or pușcat
anoste tunuri un
areoplian Dolu Italianu
a picat Jos în flacăre
umblau tota Ziua Pe sus
și Lepădau bombe pe
noi de nustiam unde
să ne ascundem de iele
multă Pagubă făciau
arcoplenele ocolo

Sent Martino 1915
Despre Lupto

Am stat pe frontu
Italian tot la
Doberdo 12 luni tot
pe un loc fără mișcare
numa să prăpădiau
omeni în taină
anoști și alu Italiani
cît iera ziua și nopcia
ită de 12 luni încă
no fost pauză să
zici la acuma nu
să ude pușca ne
prărupt cu zi cu
nopte furt Harsan
la Ilonte de sor
în tors'tote pietrile
cie ierau in Italia
asa foc Grozov ieu
nam mai hezut
in totă luna ne
Hinia din Timișoara
o 1000 de omeni și
tot nu avions
destui pîna cînd
o finio asta ieu
nu pot să știu
căci ie tore Grozov
aciesta Rezboi ie
o istorie care no mai
fost pe lume pîna
cuma nici nu va
mai fi de Grobe
Nul 1916

Patima Mia
din Rezboi în anul 1916

Pe frontu Italian
pe forntu Italian
am stat 12 luni
ne prărupt in foc
dar numa ieu știu
prin cît necaz
și frica cie am
petrecut ieu frig și
ploi reci care tate
să oprian pe mine
căci ieu in petri
locuiam și pirin
pădurio diasă unde
nu pătrundia sorele
d numa frica scorpilor
cătă ducioms și a
scorpionilor scorpionu
ie unu forte rău
de te mușcă pe loc
mori de nu cutezam
să dorm de fel nopcia
numa stam cu
emerazi rotă la
foc și hor biam
totă nopcia de oi
muri pra ici hă
ducieți aminte de
mine cînd veți
cieți patima mia
care cîte iestă
scrisă ieu tote liam
petrecut și liam
călcat * Ilie Pirgjan

Aultima Nopte din fok
a mia bind am fost
renit in 19 martie Nopcia
iram in fok forte mare
gindiam ca numai ajung
Ziua asa o si fost ca in
Nopcia asta am si capatat
un Plasir in mina Driaptă
la 11 ciasuri la apsinit We 15 am
Venind Salutati si mor
Legat mina si am Plecat
spre Drum la spital
Luvindum remas bun
Dela Prati mei care remin
mai departe in fok si dela
Pretenu meu andris
Care cu iel mam Perecut
Hiata Prin Rezboi 12 luni
au remas plingind de
mine acolo Salutindul
am Pelecat spre spital
mergind pedcum ca
ma gindiam Domne
ca bucuros or fi ieu
ajungind acas mai odata
sanatos prin care multe
Necazuri am suferit pra
icia in 12 luni pe cimpu
de Lupta Dar Dumnesau
mo scos din tote si acuma
merg si ieu sama mai
uit din Necazurile ciele
am Dus Prin Rezboi astia
am Petimit ieu in Italia
Salutare Dela Mine
Ilie Burgyan

Scrisam ieu in
10 mai 1916 Cind
am fost la urlap
acas din Timisora
acum am fost Decum
am Plecat in 9 august
in anul 1914 Cin so
in cieput Rezboiu
si acuma asam
Venit Coci ieram
renit in mina
Driaptă de Granat
am fost in Spital
in Laibac din
Spital am Venit in
Timisora in 12 apr 1916
si Cum am
ajuns in Timisora
am cierut urlap

si mo Dat 14 Zile
de loc in 10 mai
am fost 8 Zile
la urlap
Scrisam
ieu Ilie Virgyan

Ca semin Da
Duciere Aminte
Din Rezboi

Sortia Soldatului

Un Plîns se auden
nopte Un Plînset de
durere și mi și mi vaitete
sa uden tăciere Lovit
de un glonți Romînul
pe jos să zvîrcolește
pe cînd gîndul sîrmanul
acasă gîndește în lume
departe am mamă
cie forte mă Jubia
și bunul meu Tată cie păru
des merda Hă Las acum
cu bine Jubiți mei Părinți
Mă duc din astă lume în
lumia cielor sfinți ieu
sfînta Detorie cu drag
mam în Plenitu Luptînd
Cu Witerie Pentru
Patrie Jubită

Vaducieți O minte și de mine bîn
Hețî repeta rîndurile de sus
care în samnă drept
amele fi Salutare Dela
Mine
L Hosta
fiu Ilie
Bergyon

scrisor cînd
am fos pe tri
luni acos la urlop
în 17 Oktober
1916

Souvenir
pentru

Suvenire Dela mine

1916 VIII 7 august

Patima Mia Din Rezboi

Hă scriu pe pîrtie cie
frai Duc în bătănie Prin țara
Italiană blăstamată și amara
mam uscat ca scîndura nici
nus mort dar nici nus Wiu
Stau Prin bodrul ciel Pustiu
nici nus Wiu nici nus mort
abia sufletul mil Port
Domne multe tam greșit
dar și ieu mai pedepsit
să stau în bodri ca lotri și
să dorim în Iropi ca urși
briapă lemnele de gier ieu
aștept ciasul căsă per
cum nui mare țara mia
și ieu na Wiu parten ia
tată lumia sedeia casă ior ieu
Prin Păduria Giasă ieu
am basa bucului și odihna
Wîntului num zicie nime
mîncă nici ten trabă ciai
cinat cie mân trabă ciam
Pușcat stau Gata cu
pușca Plină aștept dușmanu
să Wină Win Plumbi sosăse
mereu Wizăind cu glas de
Zimău ieu suspin și mă
gîndesc cît moi am so moi
treiesc sau numai
Cinuiesc Pra ici Prin
Feri straine Pribezesc
Cavai de mine și treiesc
cu mare greu și dor Cu Hăd
singur Cu om so moy

1916 VIII 9 august

Pasărikă Mitutia

Spune tu la fete ça să numai
Porte margiele nici pe degiete
Inele că pa ici îi mare jele
că pa ici îi mare jele că
[illegible]e ne batem noi mergie
singiele Povoi singie roșu
Nen ciegat de ficiori Vevinovaș
și asta ie mare greu sâm adue
aminte icu fetele is Pling
ficiori nevestele soțiori
Copilașin trabe mama undei
Tata mamă deagă dau
Plecat tare departe în țara
Italiiana blastamată și
Amară

Pe Margina Ruului

Stau Woinici Niamțului față
Coua Italiianului hura hura
Diminiacră so făcut noi
Pușcile liam umplut
și atuncia am Pecat cu
Poli iani sâmă bat
hura hura și trala la
Wine un Plumb de Cositor
de mă lovește mor la sô
mor că nici num pasô
Cô ça iciai coșa casô
hura hura hura și
trala la la — scrisem
icu Cind am
fost la urlap Dios
Ilie Birgyan

9 august
VIII
Ilie Birgyan
Nagy Rócse

Suspine Crude

Suspine crude

De Peptum Zădrobește Inimam
bate sitrînsă de amor ok cie durere
ok cie speranță mă Părăsește
simit bă Pentru tine am să mor

1

Cie ți facui icu ore spunem
tu mie pentru cie Wină mai
Părăsit Lasăm Destinul
Dureriam Wine drept resplata
Cô ciam Iubit

2

ok numai Nopcia Cieriul mande
strig al tau nume strig nen
cietat dar ata Wocie numai
Respunde ok crudo crudo tu
mai Uitat

IIII

Oktovian
21 VIII 1916

Tam Zis Agio și am Plecat
Cuprins de în tristare dar
sufletul îmiera sacat
La trista mia Plecare ok cît
de mult am suferit Gîndindumă
la tine căci lipul tau lam
tipărit adînc în mine
Cînd am plecat tam Zis
Plîngînd Seți mai adiici
aminte să numă uiți cu rînd
Iubiria mia frebinte Wiața
mia ie Wis mintia mia ie rouă
Perivor amîndouă numai
Numele mi scris
Ilie Birgyan

1916 VIII August

XI

Așai Rominul la Weselie

Ici tot și tote să
Trăiască ar Wria dar so lui
mîndră cieo aren lume so
Wedăn bine astai ruga so
In mez de nopte Wisului
2 sboră cuo fugăciune bătră
du mnezau mă rog pentru
Fara dor și Pentru tine
scump în Gierul meu
nupot crede dar nici nu
Pot spune bitie de frumsă
ie Patria mia dor so mio
mîndră cio om în lume
ie tot atîta de frumosă
ia ie tot
atîta de frumosa ia

scrisam ieu astia la semn de
aducerie aminte cînd ieram
în Rezboi în anul 1914 15 și 16

Adurmiria Regelui Nost
Din Wiață Regiele Fantisc
Josif au reposat în anul 1916 =
In 21 November In Zilele De Rezboi
Wenind Petron în locu lui Regiele
al 4 = fantisc Karll Nepotu
lui dr Rezboiu o durat mai
departe ieu ieram atunci
pe urlap acas petri luni
scrisam ieu Illie Birgjan în
27 November Ca semn da duciere
Aminte 11/916

17/916 27 November Suvenire de la mine

Deprin timpu De Luptă
care ieu Liam Pătamit In Zilele
grele cile duciam Prin Rezboi
In Anul 1914 și 1915 și 1916 De bînd
Fine Rezboiu ie o Wreme Lungă
Akus să în plinesc tri ani
și misăne Wedem mai în Linește
Din Nemestiutu aciest De rzboi
care multe Neplăcier mor mai
Dar adus nouă Prin Zilele
carele petreciam Prin Reboj
bin ieram bopil odată
Warsam Lacrim Ziua tota fără de
dor fără durere Warsam Lacrelmele
mele dacoj crește am gîndit
noi maj Plinje nici decît
dar Wiacza mia amara tot în
Lacremi otrek iara și dureri
ca Vai de mine căci așa mofost
Norokul să Wars lacremi în
în tot locu și toți ani mez
da rînd în dureri săi troc
Plîngînd

Suvenire de la mine
X 1916 27 November

Plekaria Mia 1917 16 [illegible]

A tria oră din Pimisora
în Rezboi Plekind spre
front atria oră am mors
spre Italia de nord apun
gînd la front am respins
Pe dușman lam mînat
la iel în țară 100 de kilo
Pînă la o apă să numia
Piava akolo am stat în
ștelung am stat în fok
Pînă în april atunci am
Venit la süd tirol la
neste gialuri mari aici
am făcut a 13 ofensivă
și nam Putut respingie Pe
dușman niam în tors
năpoi în ștelung și
mîne zi am Venit jos
din fok am stat neste
zile dam resuflat
și niam pus Petreu
și am Plecat spre frontu
Franczvici mergînd în
treim 6 zile pînă în
Floreu Vilen în Belgia
akolo niam dat jos
am stat două luni
în Belgia îmi iera tare
plăcută țară ieu
am Plecat la curs dam
în Vătat de sain Verfer
dar regementu o Plecat
în fok la Verdun
în 17 august

am gatat si ieu ku
lucrurile mele am
Plecat si ieu cu Lompu
spre front azungînd la
front am stat în trun
lager la Ekurej dar
aicio iera fok mare
si mai mult ku gaz
să pusca Franczuri îs
neste omeni istetî de
bătaie N din 16 Novem
so început o ofensivă
mare care o tînut pînă
în 22 oktober în 20 oktober
mam Vinorát si ieu de
un granat care o Picat
doi pas de mîne si iera cu
gaz si mo ars tot korpu
si capu si oki de am
fost dus delok la spital
ieram forte rău 7 lolnav
gîndiam că mor căci
gazu ie forte rău de naviam
gaz masca pe facră
muriam pe loc
ieram dus în trun
spital în giermania
am Zecut 6 săptămîni
în trun oraș Prier
după cie mam mai
Vindecat am Plecat
spre Ungaria Venind
cu trenu 7 Zile azungînd
în ungaria Văzînd căi
republik nu mai

băgat în spital ci
am Venit drept acos
am stat 3 saptămîni acos
mai bolnav căci capu
muio fost Vindecat în
30 Novem am sosit acos
acasă iera în ungaria
mare revoluție or spart
tote duciamurile pe la Zidani
omeni săraci si duciau
tot ocas cie gasau răutate
mare iera prin tote
satele dupăcie sor în
torîs de prin Rezloi iar
și la utu or Dat fok la tote
sobili la tole la Poie cun
cuvînt io ars tot cie o
avut în casă sîn curte
la o trebuit să fugă da
cas toți că iar fi puscat
si pe iei în Zina aia
or Puscat 9 omeni în
Kloria si la noi 2 pe Toni
si pe poganu țiganu
scrisam în 13 decrem 1918
kasemin de aduciere
aminte cum sau
gătat
Rezboiu

Anul 1919
Sosind acas din
rezboi am mai stat
june pînă în 16 fele
și mam căsătorit cu
Danicza Janosev

Moșu mo Pridat
averia toto mie [illegible]
am săi dau deputat

Pe un an are 400 koro
grîu 20 mă
kukuruz 20 mă
(culiocan)
un Pork de 100 kile
ioua = 100 pe an

[illegible]
de fok [illegible]
săi duk la moră
cu coria și în tot locu
sol ascult
dacă more moșu
mama roesa să
capete pe zumătate
din tote
Pînăi [illegible]

[illegible]
Bucan 1919

Nașu o fost rați

Lara so născut
în anul 1919
în 22. Novem
și în 23 ziua la 11 ciasuri
sîmbătă
so boterat duminica
din molidvă lo cie
mat sivu
rați dascălu lo boterat
nănașu
am Pus Numele Lara
în locu lu moșu
Dic suvenire
trăiască la
mulți ani

Emill So născut martie f
în 8 = 23
anul 1921 =
marți Nopcia la 11 ciasuri și 15 m
din molidvă lo ciemat Iulius
Nașa Ilca lo boterat io
Pus Numele Emill și simion
Traiască la mulți ani
cu alui Părinți Ilie și Danița
tata mama
în 12 martie lam boterat
sîmbăta

Lara omurit în
22 Iulie 1930 mart în
mercur lam ungropat

Anul 1913

Sosind acas din
rezboi am mai stat
june pînă în 16 feb

si mam Căsătorit cu
Danicza Janosev

Mosu mo Pridat
averia totă mie ieu
am săi dau Deputat

Pe un an are 400 koro
bani
grîu 20 măz
kukuruz 20 măz
(cu ciocan)
un Pork de 100 kile
iouă = 100 pe an

soba mică cuimă
de fok cît îi trebuie
săi duk la moră
cu coria sin tot locu
sol ascult
Dacă more mosu
mana racsa să
[illegible]

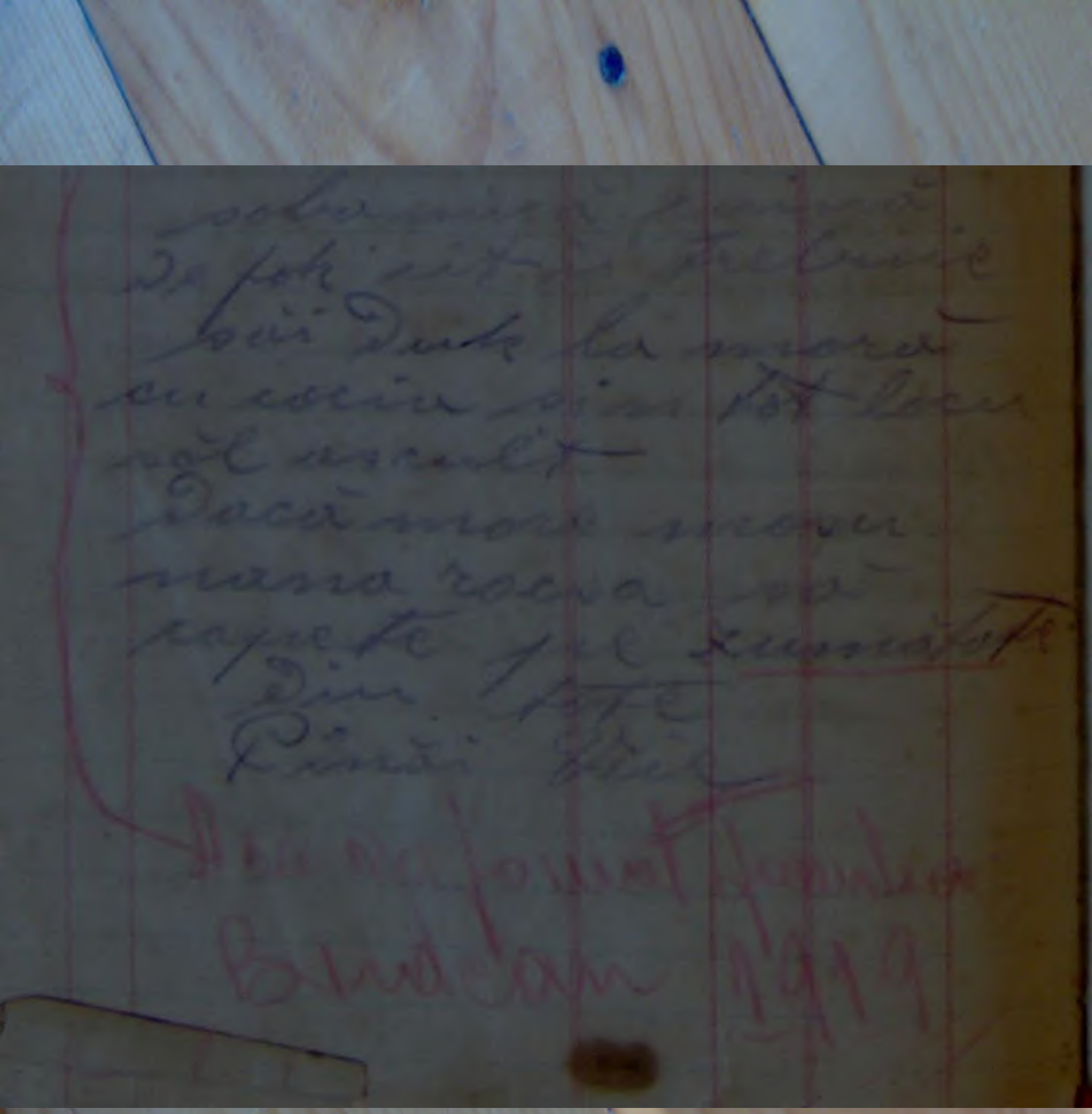

Naşu o fost raţi

Laza so născut
în anul 1919
în 22. Novem
zîua la 11: cias
sîmbătă
nei
şi în 23
so boterat duminica
din molidvă la cie
mat sivu
raţi dascălu lo boterat
mănaşu
iam Pus Numele Laza
în locu lu moşu
Die suvenire
trăiască la
mulţi ani

Emill So născut martie fe
în 8 = 23
anul 1921 =
Marți Nopcia la 11 ciasuri și 15 mi
Din molidvă lo ciemat Julius
Nașa Ilca lo botezat io
Pus Numele Emill și Simion
Traiască la mulți anii
cu alui Părinți Ilie și Danița
tata mama
în 12 martie lam botezat
Sîmbăta

Laza omurit în
23 Iulie 1930 mart în mo
mercur lam ungropat

Giorgiță so
Păschut
e în 20. april 1931
sa boxerat la fontu
Sorgo 23 april

eu am avut 12 ani și sa tot aza
Emil B. am fugit cu Victoria Sinlvezan la 20 Martie 1932 fata lui Ilie
Răbecu și Melania am fugit dela
izlaz și finu Ghighi nea dus cu
cocia până la Bobda acolo neam
dus la Romulus Cărăbaș și am stat
pană luni seara atunci a venit
tata după noi cu căruța și nea
adus acasă

Birdean Emil și
Victoria Sinlvezan

Sidonia sa născut la
mulți ora 1.—
21 Ianuarie 1939 io fost
nașă sida ălu Peta ei
neau cununat și pe noi

Să trăiască la mulți ani
Nașu o fost tot Peta și Sida

anul 1922

1942
Baba răchsa o murit în 2 februarie

Moșu a murit în 27 Iunie 942

Viorica La 2 Ianuarie 1944 so născut
Viorica dimineața la ora 5. Din molitvă
o chemato Danița iar botezul la făcut Duminecă 9 Ian. 1944. iam pus nume Viorica și
Doina Nașă o fost Sida.

Să trăiască la mulți ani

La 13 August 1947 ora 7 seara a murit
mama (Baba Peta) a împlinit 72 ani.
Dumnezeu so certe

In 8 Iunie 1949 a murit nica Boga, frotel
mamei, după ce a fost adus dela spitalul de nervi din
Zimbelia, au rămas 2 nepoți copii lui Ghiga de
care nu se știe ceie cu iel, mort Ianuarie din 1948.
D-zeu săl certe

Baba Maria (mama mamei) La 17 Februarie 1953 Marți o rămas singură
la Cenei când am pelat mai fortați decât
și Iața văru mea n'o vrut să aibă grijă
de ea or înguriito nici rudenei și
tot ei au îngropato noi am fost
la Moldova, Frumuța-Nouă.
A avut 80 ani
Dumnezeu so certe

Vinerea 12 Noiembrie 1954 ora 8 seara la stins din
viață, după lungi și grele suferințe, de o
boală fără leac (Cancer) scumpa noastră
mamă Birdeanu Zanița, departe de casa
și gospodăria unde dânsa a muncit
atâția ani de zile, pentru a pregăti mai
copilor o viață mai bună și mai îmbelșugată,
a murit în satul nou casa vizită în interesul

Giorgiță so
căscut so
e în 20. april 1931
ize boxezat la Sventu
Gorge 23 april

eu am avut 17 ani și ia tot aza
Emil B. am fugit cu Victoria Giulvezan la 20 Martie 1938. fata lui Ilie
Rabecu și Melania am fugit dela
izlaz și finu Ghighi nea dus cu
cocia până la Bobda acolo neam
dus la Romulus Cărăbaș și am stat
pană luni seara atunci a venit
tata după noi cu căruța și nea
adus acasă

Birdean Emil și
Victoria Giulvezan

Sidonia sa născut la
mic-hora 1.—
21 Ianuarie 1939 io fost
naşă şida alu beta ei
neau cununat şi pe noi
Să trăiască la multi ani
Naşu o fost tot Ceta şi Sida

Viorica

La 2. Ianuarie 1944. so născut Viorica dimineața la ora 5. Din molitvă o chemato Danița iar loterul la făcut Duminecă 9 Ian. 1944. iam pus nume Viorica și Doina Nașă o fost Lida.

Să trăiască la mulți ani

La 13 August 1947 ora 7 seara a murit maica (Baba Zeta) a împlinit 72 ani -

Dumnezeu s'o certe

In 8 Iunie 1949 a murit nica Boga, fratel mamei, după ce a fost adus dela spitalul de nervi din Ziulbia, au rămas 2 nepoți copii lui Ghiga de care nu se știe ceie cu iel, mort, s'au viu din 1944 -

D-zeu s'ăl certe -

Baba Mica (mama mamei) La 17 Februarie 1953 Marți o rămas sănătoasă la Cenei când am pelat noi fortăți deacum și toța văru mea n'o vrut să aibe grijă de ea or îngrijito vreste rudenii și tot ei au îngropato noi am fost la Moldova „Frumușița-Doină -

A avut 80 ani

Dumnezeu s'o certe

Vineri 12 Noiembrie 1954. ora 8.30 seara la stins din viață, după lungi și grele suferințe, de o boală fără leac (Cancer) scumpa noastră mamă Birdeanu Zanița, departe de casa și gospodăria unde dânsa a muncit atâția ani de zile. pentru a pregăti mena copilor o viață mai bună și mai îmbelșugată, a murit în Satul Nou casa fiziță în intreaga

La 13 August 1947 ora 7 seara a murit
maica (Baba Zeta) a împlinit 72 ani. -
Dumnezeu s'o ierte
In 8 Iunie 1949 a murit uica Boga, fratele
mamei, după ce a fost adus dela spitalul de nervi din
Zeulelia, au rămas 2 nepoți copii lui Khiga de
care nu se știe ceie cu iel, mort s'au vrii din 1944 -
D-zeu s'al ierte -

Baba Nina
Imama mamei

La 17 Februarie 1913 Marți, o rămas singură
la Cenei când am pelat noi fortați diaoa
și toța văru mu n'o vrut să aibe grijă
de ia or îngrijito nici rudeni și
tot ei au îngropato noi am fost
la Moldova „Frumușița-Nouă".

A avut 80 ani

Dumnezău 80 serte

12 Noiembrie 1954. ora 8^{30} seara la Stiu: din
viață, după lungi și grele suferințe, de o
boală fără leac (Cancer) scumpa noastră
mamă Bîrdeanu Zanița, departe de casa
și gospodăria unde dânsa a muncit
atâția ani de zile, pentru a pregăti nouă
copilor o viață mai bună și mai îmbelșugată,
a murit în Satul Nou casa fiind în întreagă

20. Martie 1938

50 deam de căsnicie → 20 - 4 - 1888
20 - 4 - 2000 →

De aici începe viața mea de om.
Am fost silit să mă căsătoresc fiindcă Baba Dida a vrut să o mărite pe Hitariu după ea Stat. de la Grănicieri.
Eu nu am vrut cu nime timp de 6 luni de zile până la August când mi-au dat voie să mă cunun.
După ce neam împăcat nu iera Duminecă aproape fără să mergem la ici.
Apoi în anul 2 nea dat să folosim 6 luni ce le luat pe urmă și aproape când nu am avut nimic.

1. Io voi în anul 1931 Baltă Bratei Kum Gabolț. Eram cu toții pe acasă însă, nu ne mai puteam nimeri și nici cehii nu mai deschideau ușa și a dat sufletul.
Am înmormântat-o Duminecă după masă 14 Octombrie 1934.
Luni în ziua 15 iarte pe Io o dibuiau în locul celor drepți, fiind țărăniș uscată.

În ziua de 29 Iunie 1940 Ruși ne răpesc Basarabia.

În ziua de 6 Aprilie 1941 Germania ocupă Jugoslavia.

La 22 Iunie 1941 sa început războiul cu Rusia Sovietică România, Germania și Italia contra ei. Mulți și cu ai noștri au ajuns până pela Stalingrad iar în 1943 sa început ofensiva Rusească și ia împins pe nemți până a ajuns frontul în Moldova la Iași 1944.
Odată cu ofensiva Rusească Englezi au început să debarce în Europa

Tot în luna Martie a venit și la noi Tata-Ivan și la Iada, care nu mai știut după noi de când Gorogea 4 luni în Cetatea Ada Kaleh în anul 1942 = 20 Feb.

Am fost mam incorporat în armată la Reg. 6 Vânători Timișoara.
Comp. 12 Mitr. După moartea Victoriei 20. Dec. 1996 am fost în locul lui Victoria Eu cu Ica M. am făcut diviziunea la Timișoara Grad de Grant Negoț cu 3500 lei. Total 3.21 = 1999.—
La 6 Noiembrie 1942
Am plecat în Basarabia ca instructor pentru instruirea oamenilor de acolo au trăit foarte bine. și au văzut și cu urmele războiului.
Am stat acolo 4 luni de zile
iar la 20 Feb. 1943 mam înapoiat la Regiment.

La 22. Septemvrie 1943. ora 6 ne am plecat pe zonă la Arad. am mers tot pe jos cu rănițile în spate am stat acolo două luni de zile tot prin cantonamente și am făcut numai ture de luptă. Iar în ziua de 13 Noiembrie 1943 am plecat înapoi la Timișoara și am primit concedi până la 8 Ian. 1944. pe urmă mi sa prelungit până la 23 Ian.

De ziua de 20 Aug. 1944 Rușii au început ofensiva la Iași și a rupt frontul. iar la 23 Aug. 1944 M. S. Regele Mihai I a făcut armistițiu cu Rușii și au declarat război Germaniei hitleriste
Cu această zi de 23 Aug. 1944 începe și pentru mine adevăratul război

La 2 Iulie 1944 au bombardat Englezi prima oară Timișoara

23 August 1944 ora 11 noaptea

AM TRECUT CU REG. 5 VÎNĂTORI TIMIȘOARA PE POZIȚIELE DE LA E BOI CU MENTICE ERAU UTRAT

Eram ca instructor la cont. 1945 și le făceam instrucția la Săcălaz, am duso f. bine până câteva zile înainte de 23 Aug. când am început să simțim ceva mișcare în seara de 23 ora 11 se dă alarma și ieșim cu tot echipamentul și mergem înspre Timișoara, acolo se auzia că sa făcut armistițiul și că sa terminat războiul cu Rușii, dar eu vedeam că pe noi ne pregătește de ceva și era adevăr că începeam războiu contra nemților. Am început cu lupta dela Șag de unde neau respins nemții fiindcă eram puțini și am continuat la marginea Timișoarei unde deja au ajuns Rușii și sau organizat. Au fost lupte grele dar nam stat până la capăt fiindcă Reg. nostru a primit ordin să porniască înspre Ardeal și neam dus, mă gândeam ce va fi pela noi că-ci se auzea că era ocupat de nemți

Aici am început cu luptele dela orașul Salonta, după care încet încet am trecut în Ungaria. — Grele au fost luptele contra nemților și Ungurilor dar nici pe unde treceam noi și Rușii nu mai rămânea sat sau oraș întreg, băteau cu vestita lor batiușa și cu Artileria până trebuia să iasă nemții și ungurii afară din poziție și atunci noi după ei. Mulți dintre prieteni mei cei mai buni au rămas răpuși de nemți pe câmpiile Ungariei pentru desrobirea fraților noștri după cum spunea și cântecul

I

Intro zi de toamnă cu tristețe grea
Mi-a răpit maghiaru'n colt din țara mea
Sa spulberat un vis [illegible] plâns și clopotul dinos
Și doina din caval din scumpul nost Ardeal

II

Noi pentru Ardealul nostru Românesc
Vom străbate pusta pân'la Budapest
Noi nu suntem de neam de neam maghiar
Ca să cerșim pământ în dar

Noi dezrobim pământ Ardealul nostru sfâ

In spre Ardeal

Goarna sună ascultați hai români,
Să ne unim pentru țara noastră,
Cu toți să murim . . .
In spre Ardeal pornim pe frați săi dezro
Căci vin cu miile refugiați întruna săi liberăm
Uniți în legământ la Clujvisăm că'n toamnă
Vom serba unirea ce fericiți vom fi
Când vom îndeplini un ideal măreț

Cântate cu D-l Slt. Vodă Nicolaie din Timișoara, care a murit și el în Ungaria. Până a giunge la Tisa f. mulți prieteni au răpus inși vați pe câmpiile Ungare la Nagi-Rabe este cel mai mare cimi

In zina de 19 Noiembrie 1944 a venit ordin
să se verse toată Div. I la Div III de munte
A fost o zi foarte grea, cei mai mulți
dintre noi au fost vărsați la acea Div.
iar noi câțiva am scăpat și credeam
că vom merge în țară, acolo mam
despărțit de Iosa și de toți recruții mei
45 noi plecam înspre țară și ei spre
front. Am venit de la Dereke până
la Curtici și aici a primit ordin Reg
să se formeze încă un detașament din
cei ce au rămas și să plece înapoi pe f
aici am intrat și eu dar totuși venind
până la Arad aici am fugit acasă
că-ci nu mai știam cei pela noi.
am stat acasă câteva zile și am plecat
înapoi iam ajuns pela Curtici acolo m'am in-
tâlnit cu bunul meu Slt. Șoic și Dârlău și
am fost împreună cu iei până în Cehoslovacia.
Detalasamentul nostru trebuia să meargă până
la Chiș-Gior și am mers mereu înainte prin
sate și orașe care au fost pustite de răsboi
Am trecut Tisa la 5 Decembrie 1944
pela satele Polgari- și Emund
era un pod mare și f. frumos da era
distrus de nemți pe vro 6 locuri deaici se
începea partea mai săracă a Ungariei.
Am mers până am ajuns la destinație
acolo mam întâlnit cu mulți prietani
și cu Iosa era un sătuleț pe marginea o munților
A Kiș-Gior acolo era Div. 3 ... m. am stat aproape
o săptămână și după acea am primit ordin să
plecăm înapoi lângă Debrețin și am primit numai
de Reg. 4 mars și asa am trecut Tisa înapoi
12 Decembrie 1944 ne rugam bunului Dzeu să nu
mai avem ocazia să trecem peste ea.

Și asa la 14 Decembrie 1944 am ajuns la
Bolmozjuvaroș orășel frumos și la 20 km.
depărtare de Debrețin, neam așezat acolo intrun
castel iar eu pe zina de 16 Decembrie 1944 am plecat
în țară pentru Dl Slt. Șoic și Dârlău să le
duc niște scrisori și să le aduc câte toate de
Sf. Sărbători ale Crăciunului.
Am venit până la gară la Debrețin pe
jos fiindcă trenul nu prea umbla pe acolo
și seara am avut noroc am găsit un tren
marfar care mergea către Oradea și mam
urcat în iel în fine după 5 zile de drum
am ajuns la Timișoara iar aici mam întâl-
nit în gară cu Tatăl meu care era venit
la Timișoara la Ghiță și împreună am
stat până seara și atunci am prins un tren
și am plecat acasă și am ajuns la 21 De-
zoi înainte de Crăciun ce bucurie mare
a fost și de Crăciun ar venit și Giță
în vacanță iar Crăciunul lam petrecut în
familie f. frumos dar a fost cam scurt să-c
a treia zi trebuia să plec înapoi.

Că tot ce iești și tot ce poți
Părere-i tot dacă socoți
De mori târziu ori mori curând
De mori satul ori mori flămând
Tot una ie. Și rând pe rând
ne ducem toți

Nu cerceta aceste legi
Căci iești nebun de le înțelegi
Din codru rupi o rămurea
Cei pasă codrului de ia
Cei pasă unei lumi întregi

De moartea mea DE COSANC
Iosa.

Am plecat înapoi și până la Timișoara
n-am dus pe jos că-ci nu mergea trenul iar
dela Timișoara am plecat cu mașina până la
Arad, la fel am continuat drumul până la
Oradea nu mai deacolo am luat trenul spre Debr.
Am ajuns la Debrețin în ziua de anul nou
1945 iar noaptea la ora 3 am pricu un tren
spre Bolmorzișoaros unde am ajuns la ora
5 dim. Am petrecut toată ziua cu Soc și
D'arlău și le-am dat tot ce le-am adus din țară
mai pus să le povestesc tot ce mai e prin
țară fiu țară era tapetat cu nemți și comuniști /
După ce am stat acolo încă vreo două săptămâni
am primit ordin să mergem după div. III-a rom.
și n-am dus până la o comună mică unde
era un castel al unui Graf foarte bogat
al dorlea din Ungaria, era ceva frumos și bogat
dar nu a mai rămas decât ca mobilele goale
ca fost bun au luat nemții, acolo iarăși am
dus bine vreo două săptămâni și iară am
plecat mai departe la Kiss romani pustie-
deacolo se aveam bubuiturile tunurilor
și știam că nu va fi lungă ziua când vom
fi iarăși pe poziție.
1 Februarie 1945. Am trecut prin orașul Șoșonț
oraș mare și frumos dar distrus aproape
în întregime am mai trecut prin Praha
și Moscova unde am dormit vreo două nopți
deacii am plecat la Div. III-a să vedem ce va
face am primit ordin să plecăm la div.
cu toții și acolo ne-a împărțit pe bat.
noi reg. 5 Vlori - am fost împărțiți la
Bat 5 eloți din Div. III Batalionul de
sacrificiu a Gener. Kecionschi

10 Februarie 1945. Am intrat pe poziția bătă
aici am dat multe atacuri și am pierdut f.
mulți oameni, a rămas comp cu câte 7-
10 oameni, era f. greu să luptam contra
nemților dar totuși ai noștri nu se lăsau
și nemți trebuiau să se retragă.
Aici am fost cmd. de grupă de brand. și 4 și
am executat multe trageri cu oameni mei
măcar că eram numai 6 la piesă.
Am mers din cotă'n cotă cu muntenii și
alți ardeleni din țară și așa am ajuns
până la 2 km. de râul Ipron din Cehoslovacia
asta era pe data de 17 Martie 1945 și
aici la ocuparea pozițiilor pentru trecerea
Gr. Ipron pe când dădeam în rezerva toată
Grupa de brand a văzut un proiectil în
mijlocul nostru și a omorât vreo 4 iar
5-6 prin care și eu am fost răniți care
mai ușor care mai greu pe mine m-a lovit
în cap în mâna stângă în spate de partea
stângă și în genunchiul drept la mijlocul
rotulei, a fost cea mai grotară clipă din
viața mea când am văzut atâta sânge de
om curgând pe zăpada albă și tocmai
departe în munții Cehoslovaciei pe vârful
cotelor, eu din noroc am găsit pe un
băiat deal meu care m-a luat în spate și
m-a dus până înapoi la comună care
era la 5-6 km. Era Ziua de 17 Martie
ora 4 după masă în anul 1945
Zăpostalui de Paște, iar duminecă
Duminecă 18 Martie ora noua dim
am fost în sala de operații dintr-
oraș pe care nu-l cunosc, mă gândeam
ce se va întâmpla cu mine?

Dr. Major Burgariu

Dr. Colonel Burgariu cd. Spit. Hilfenitz

Acolo din noroc am găsit un medic major dela pandури care era prizonier din 942 și era din Comișul-mare, era rudă cu Pantelie Burgariu și când a aflat că sunt dela Checia mi-a întrebat de toți pe care îi cunoșteam, iar i-am răspuns pe toți care știam despre ei. -

Și iel era lângă mine pe masă și m-a operați și mă încuraja că să fiu mai răbdător și mă mai încuraja că pe mine nu mă mai așa de grav după cum credeam eu și peste cinci-șase luni îmi va trece tot, la operație mi-au mai adormit încă am primit poate 15-20 de injecții împotriva rănii și dela un timp nu mai simțeam nimic putea să mă taie, auzeam cum umblă un medic cu instrumentul și cum tăia și rădea carne arsă dar nu simțeam nimic o soră stătea la cap și mă întreba dacă am copii și de unde sunt numai ca eu să nu fug scama la lucrul lor după vre 40-50 de minute îmi spune că sunt gata și că pot să fiu fără grijă, însă eu eram așa de slăbit că abia mai puteam să vorbesc și simțeam o durere la picioare și la spate mam întors mam pus pe tăngă și mi-am întins cearșaful și mi-am dat să beau cafea și am adormit imediat și nu mi-am mai amintit nimic până mâine dimineața iar când mam trezit abia mai puteam de durere și strigam și țipam, după masă, a venit șeful camionului și un transportat pe cei mai grei la spitale, iar eu am rămas acolo că spunea Dr. Major că dacă întorc la spitalele rusești nu mai scap de acolo, iel s-a interesat de ambulanță noastră și a aflat că a ajuns în sat, dimineața ma transportat la mai la românii și am stat acolo până mâine dimineață și atunci mam dus cu mașina la Spitalul 6 campanie care era multi-național Cehoslovacia.

Când am ajuns la spital am stat 3 zile și s-a anunțat că vine un tren de răniți ruși și după răniții în țară, dar ruși în timpul acela nu aveau răniți și nu le dat românilor să transporte răniții mai grav până în țară și acolo la spital mi-au luat tot ce aveam mai bun și bani și haine și diferite lucruri pe care le aveam la mine și norocul mi-a surâs și de data aceasta că - și eu am fost printre primii care am fost îmbarcat pe tren, era tren marfar și puse două rânduri pe patru saltele pline cu paie și pături bohato, neam îmbarcat pe ziua de 21 Martie 1945 spre țară am plecat spre țară, o, când mi-aduc aminte și acum de peisajele pe care leam îndurat în drumul din Cehoslovacia până în România 3 zile și patru nopți tot pe tren și neoprindu-ne de nicăieri, rănile au început să curgă și am început dureri dureri și iar dureri, unii plângeau alții răcneau iar alții abia mai trăgeau răsuflarea, era scrâșnit în vagon de soldați ruși și era o mâncare rea mazăre și fasole, și din noi mergea o diaree de nu știai pe unde să mai faci nimeni dintre camarazii pare eram mai răniți nu a murit pe drum. -

Am ajuns în Arad în ziua de 25 Mart
Zi de Duminică și am fost internat la
Spitalul „Crucea Roșie" din Arad
Când am ajuns în Arad credeam că
sunt acasă, eram plăbrt și imediat am
venit de la mine din pătul pă mă în-
grijească pe 2 ani și să dau telegra-
mă la părinți și familie să știe că am
ajuns în Arad, acolo mi-a fost prăștiu
că suferința și atât timp am stat în spit
Rusalinii Isa din Comuna Lucaret
Jud. Timiș, Duminică am dat telegrama
și zile acolo nu l-am trăit deloc, eu credeam
că mă va lăsa mult și îmi voi revedea pă
ai mei, a trecut luni, marți, miercuri,
joi și abia vineri seara mă pomenesc
în față și intră la salonul meu și
întreabă cine este unul Burlacu,
eu când am auzit am înmărmurit și
ridic capul și când am dat cu
ochii de el am început să plâng și
parcă credeam că bubuie pă mine tavanul
și toate se prăbușesc, am întrebat
ce s-a întâmplat cu tânărul
cel am lipsit eu, iar el mi-a spus
că nu știe și mă încurajat că să nu
mă sperii că nu sunt așa de grav
rănit să mă lase să mănânc și să beau
ceai că s-a copt pâine, a stat la
mine până noaptea și apoi a
plecat mi-a lăsat mâncare și bani
să iau pâine până la Șoimuș
mâncare încă vine.

Am petrecut zile și nopți pline de
care nu am auzit nici o veste

Am ajuns în Arad în ziua de 25 Mart
Zi de Duminică și am fost internat la
Spitalul „Crucea Roșie" din Arad
Când am ajuns în Arad credeam că
sunt acasă, eram plăbrt și imediat am
venit de la mine din pătul pă mă în-
grijească pe 2 ani și să dau telegra-
mă la părinți și familie să știe că am
ajuns în Arad, acolo mi-a fost prăștiu
că suferința și atât timp am stat în spit
Rusalinii Isa din Comuna Lucaret
Jud. Timiș, Duminică am dat telegrama
și zile acolo nu l-am trăit deloc, eu credeam
că mă va lăsa mult și îmi voi revedea pă
ai mei, a trecut luni, marți, miercuri,
joi și abia vineri seara mă pomenesc
în față și intră la salonul meu și
întreabă cine este unul Burlacu,
eu când am auzit am înmărmurit și
ridic capul și când am dat cu
ochii de el am început să plâng și
parcă credeam că bubuie pă mine tavanul
și toate se prăbușesc, am întrebat
ce s-a întâmplat cu tânărul
cel am lipsit eu, iar el mi-a spus
că nu știe și mă încurajat că să nu
mă sperii că nu sunt așa de grav
rănit să mă lase să mănânc și să beau
ceai că s-a copt pâine, a stat la
mine până noaptea și apoi a
plecat mi-a lăsat mâncare și bani
să iau pâine până la Șoimuș
mâncare încă vine.

Am petrecut zile și nopți pline de care nu am auzit nici o veste

temperatura de 39-40-41 grade
pe fiecare zi după masă mă apuca că mă bate
și atât eu mâncă și durerile erau așa de mari
încât nu mai știu ce am făcut pe atunci
și am stat așa până pe 2 Aprilie 1945 când
mare durere cu targa pe sala de pansat și
medicul a tăiat la piciorul meu mi-a
spus să tăbrăie, să-mi dă tetanos
i-a părea că rana s-a agravat și am rugat
să nu mă taie până nu vine tatăl meu că
am mai stat să mi fie mai ușor. Am fost mulțumit
și speram pentru mine până pe 20 le părea
mă face că mă taie mă lăsam până
picioarele temperatura nu mă lăsa până
de pildă la 37 și 8 și îl rugam să mă taie
până când să vină tatăl la mine și îl
puneam la loc iar când și mă tăia
era 38 grade normal, și în fine tatăl
meu sosit de Timiș și a stat până când
că rana nu mi s-a vindecat.

Am stat în Arad până la 18 Aprilie și
atunci a fost loc la pământ și mă dădeau
care merge pe jos la Spit la Timișoara, mama
eu mai vreo 6 bolnavi toți bărbați și mai
alte multe de toate vârstele, și eu
plecat de acasă împreună cu mama la
Timișoara, când am ajuns la Timișoara
că nam mai știut unde să ne ducem
până ne-am întâlnit cu un prieten de-al meu
și ne-a luat la el acasă și ne-a găzduit
și ne-a hrănit până ne-am mai întărit
ne-am mai întărit și ne-am pornit
și am luat toți 3 soldați și ne-am pornit
spre Deva în 18 Aprilie ajuns la Deva
în 19 Aprilie

Am ajuns în Arad în ziua de 25 Martie
Zi de Duminecă și am fost internat la
Spitalul „Crucea Roșie" din Arad
Când am ajuns în Arad credeam că
sunt acasă eram f. slăbit și imediat am
cerut dela un vecin cu patul să mă în-
prumute cu 300 lei ca să dau o telegra-
mă la părinți și familie să știe că am
ajuns în Arad, acela mi-a fost prieten
de suferință cât timp am stat în spital
Rusalim Isa din Comuna Lucareț
Jud. Timiș, duminecă am dat telegrama
și zile acelea nu le am trăit decât cu speranța
că nu va trece mult și îmi voi revedea pe
ai mei, a trecut Luni, Marți, Mercuri,
Joi și abia Vineri seara mă pomenesc
cu tata că intră la sectorul meu și
întreabă aici este unul Bordeau,
eu când am auzit am încercat să
ridic capul și când am dat cu
ochii de iel am început să plâng și
parcă credeam că trebuie să mi treacă
dacă și tata ie aicia, am întrebat
ei pe acas ce sa întâmplat în timpul
cât am lipsit eu, iar iel mi-a spus
că trebuie și ma încurajat că să nu
mă sperii că nu sunt așa de grav
numa să încep să mănânc și să beau
vin ca să capăt putere, a stat la
mine până mâine zi și apoi a
plecat mi-a lăsat mâncare și bani
să iau cumi trebuie până săptămâna
viitoare iară vine.
Am petrecut zile și nopți dureroase
pe care nu am cuvinte să le scriu aicia

aveam temperatura de 39-40-41 grade
în fiecare zi după masă mi se părea că se învârtea
spitalul cu mine și durerile erau tot mai mari
dar cu ajutorul lui Dzeu leam înfrânt pe toate
și am ajuns într-o zi prin 8 Aprilie 1945 când
mama dus cu targa în sala de pansat iar
medicul s'a uitat la piciorul meu mi-a
spus să trebuie să-mi-l taie fiindcă
i-se părea că rana se agravează eu l'am rugat
să nu mi-l taie până nu vine și tatăl meu căci
eu nu sunt să mi fie mai rău. Au fost niște zile
de spaima pluteu mine când era ora de pansat
mă făceam că dormeam iar când îmi-i
punea sora termometrul sub soară îl lăsau până
se ridica la 38 S și îl luam jos aștepteam
până vedeam că vine soara la mine și îl
puneam la loc iar când se uita la el

până prăjeam, că vine soca la mine, și îl
puneam la loc, iar, când se uita la el
era 38 aproape normal, și în felul acesta
am scăpat de tăiat și a dat și bunul Dzeu
că rana nu mi ia agravat.

Am stat în Arad până la 18 Aprilie și
atunci a fost loc la Timișoara, și nea întrebat
care vrem să plecăm la Spit. la Timișoara, neam
ales noi vreo 5-6 din salonul nostru și din
alte, salo ene în total vreo 40 răniți și am
plecat cu motorul imediat după masă la
Timișoara, când am văzut Timișoara credeam
că nam nascut pură odată am văzut în
gară mulți prieteni deai mei și cunoscuți
și am trimis acasă ca să știe că am ajuns
la Timișoara neau bus cu salvarea și eu
am avut noroc cu Isa și Cârpaci că am
plecat toți 3 odată și am pirat la Spit.
Lotru Vaine 518 Bulevardul Carol I.

Aici pot să spun că am trăit foarte bine, am avut mulți cunoscuți și în fiecare săptămână îmi veneau teancuri de mâncare și băutură, iar Ghiță venea în fiecare zi la 12 și ne aducea mie și lui Ilea câte 3-4 sticle de bere. Și în spital am fost tratați cu cea mai bună mâncare, aveam femei care ne îngrijeau și ne făceau și patul, în tot cazul am văzut că multe îngrijite ca [illegible] de pe front.

Aici am petrecut și Paștele și după ce a trecut cu 2-3 săptămâni am început să umblu și eu pe cârje, a fost o adevărată sărbătoare să pot ieși pe balcon la soarele frumos și blând și la mirosul pomilor înfloriți ce desfătau aerul. Tot aici am găsit și ziua de 9 Mai 1945 când s'a terminat războiul, a fost o zi de mare bucurie pentru toată lumea, noi răniții care puteau să meargă erau liberi să plece în oraș iar cei mai grav puteau să privească din ferestre cum defila lumea pe străzi și cânta.

Dar ne mai durea ceva când vedeam că aproape toate coloanele aveau drapele roșii și comuniste și cântau mai mult ungurește și rusește, atunci ne'am dat seama că de libertate am luptat să scăpăm de nemți ca să ne ocupe rușii și întradevăr așa a fost.– In fine se apropiau Sf. Rusalii, și eu mă gândeam să [illegible] să fac ca să mă duc acasă de Rusalii acuma de umblat umblam bine pe cârje am început să ies și prin oraș la plimbare am întrebat pe Dl Inspector medic din timp dacă îmi dă voie de Rusalii să merg la sat, el mi-a promis

că îmi va da voie numai că [illegible] după ce mi-a [illegible] condusei la gară și [illegible] [illegible] toate Sf. Sărbători de Rusalii și [illegible] a fost [illegible] [illegible] familia gospodăr[illegible] până în Iunie 1945 când am ajuns [illegible] și mergeam pe cârje. Am petrecut Sf. Rusalii în pace și am fost nașul la sfințirea Troiței ridicată și cinul bisericesc a fost [illegible] [illegible] a plâns toată lumea ce a fost acolo.

Adoua zi după Rusalii am plecat la spital și când am ajuns acolo mi-au spus că s-a desființat spit. nostru și răniții s-au trecut la Spit. Militar Timiș mă'm dus bine acolo și am întâlnit în mizeria pe care am lăsat-o pe front păduchi, murdărie, mâncare rea și câte și mai câte, la o săptămână de la venirea [illegible], am lepădat cârjele și am [illegible] [illegible] am stat până în ziua de 19 Iunie și am ieșit [illegible] mi-a dat [illegible] 7 și am plecat acasă. Acasă m-am refăcut în câteva luni [illegible] am mâncat bine, și după amiaza dormeam zilnic după masă.–

Acesta a fost războiul cu multe chinuri care am scăpat așa de puțini și am rămas [illegible] pe toată viața, dar mulțumesc bunului Dumnezeu că am ajuns iară la familia și părinții mei pe care iam dorit atât.

Dumnezeu să ne ajute și pe mai departe și să ne ocrotească de rău pe toți.–

Terminat la Checea la 18.V.1947. Subsemnatul

Aici pot să spun că am trăit foarte
bine, am avut mulți cunoscuți și în
fiecare săptămână îmi veneau de acas cu
mâncare și bucătură, iar Ghiță venea în
fiecare zi la 12 și ne aducea mi-e și la
Isa câte 3-4 sticle de bere și în spital am
fost tratați ca oamenii mâncare bună,
aveam femei care ne îngrijeau și ne
făceau și patul, în tot cazul am văzut
că suntem îngrijeți ca răniți de pe front.

Aici am petrecut Sf. Paști și după ce am
trecut cu 2-3 săptămâni am început să umblu
și eu pe cârjă, a fost o adevărată viață nouă
să pot ieși pe balcon la soarele frumos de
Mai și la mirosul pomilor înfloriți ce
desfătau aierul. Tot aici nea găsit și
ziua de 9 Mai 1945 când s'a termi-
nat războiul a fost ozi de mare bucurie
pentru toată lumea, noi răniți care puteau să
meargă erau liberi să plece în oraș iar
cei mai gravi puteau să privim din ferești
cum defila lumea pe străzi și cânta.

Dar ne mai dureza ceva când vedeam
că uproape toate coloanele aveau drapele roșii
și comuniste și cântau mai mult ungurește și
rusește, atunci ne'am dat seama că degeaba
am luptat să scăpăm de nemți că-ci ne ocupă
rușii și întradevă așa e fost. - In fine se
apropiau Sf. Rusali și eu mă gândeam că
cum ei fac ca să mă duc acasă de rugă
mama de umblat umblam bine pe cârjă
am început să ies și prin oraș la plimbare
am întrebat pe Dl Inspector medic din
timp dacă îmi ia la voie de Rusali
să mă duc acas, el mi-a promis

că i-mi vre da voie mare și să vină cineva
după mine să mă conducă la gară și în
tren, așa a și venit tata și înainte de Rusali
și ana adus acasă a fost pentru mine o zi
de de mare [illegible] familie
și gospodăr[illegible] până
în Iunie 1945 când am ajuns din nou
acas și mergeam pe cârjă. Am petrecut Sf.
Rusali în pace și am fost nașul la sfințirea
Troiței ridicată de corul bisericesc a fost mare
jale și a plâns toată lumea ce-a fost acolo.-
Adoua zi după Rusali am plecat la
spital și când am ajuns acolo mi-am
spus că sa desființat spit. nostru și
sunt în varsați la Spit. Militar Timiș.
ma'm dus dus acolo și am intrat în
mizeria pe care am lăsat pe front
păduchi, murdărie mâncare rea și câte
și mai câte. la o săptămână de la venirea
mea deodată am lăpădat cârjele și am
am umblat cu bătui am sat până în
Ziua de 19 Iunie și am ieșit la comisie
ma clasat sev. aux. Z. I. și am plecat
acasă. Acasă mam refăcut în câteva luni
mam odihnit am mâncat bine și după ama
dormeam zilnic după masă.-
Acesta a fost războiul cu nemții din care
am scăpat ușa de puțini și am rămas schop pe
toata viața, dar mulțumesc bunului Dzeu
că am ajuns cară la familia și părinții
mei pe care iam dorit atâta.
D-Zeu să ne ajute și pe mai departe
și să ne ocolească de rău pe toții.—
Terminat la Checia la 18.II.1947 Pirolamunil

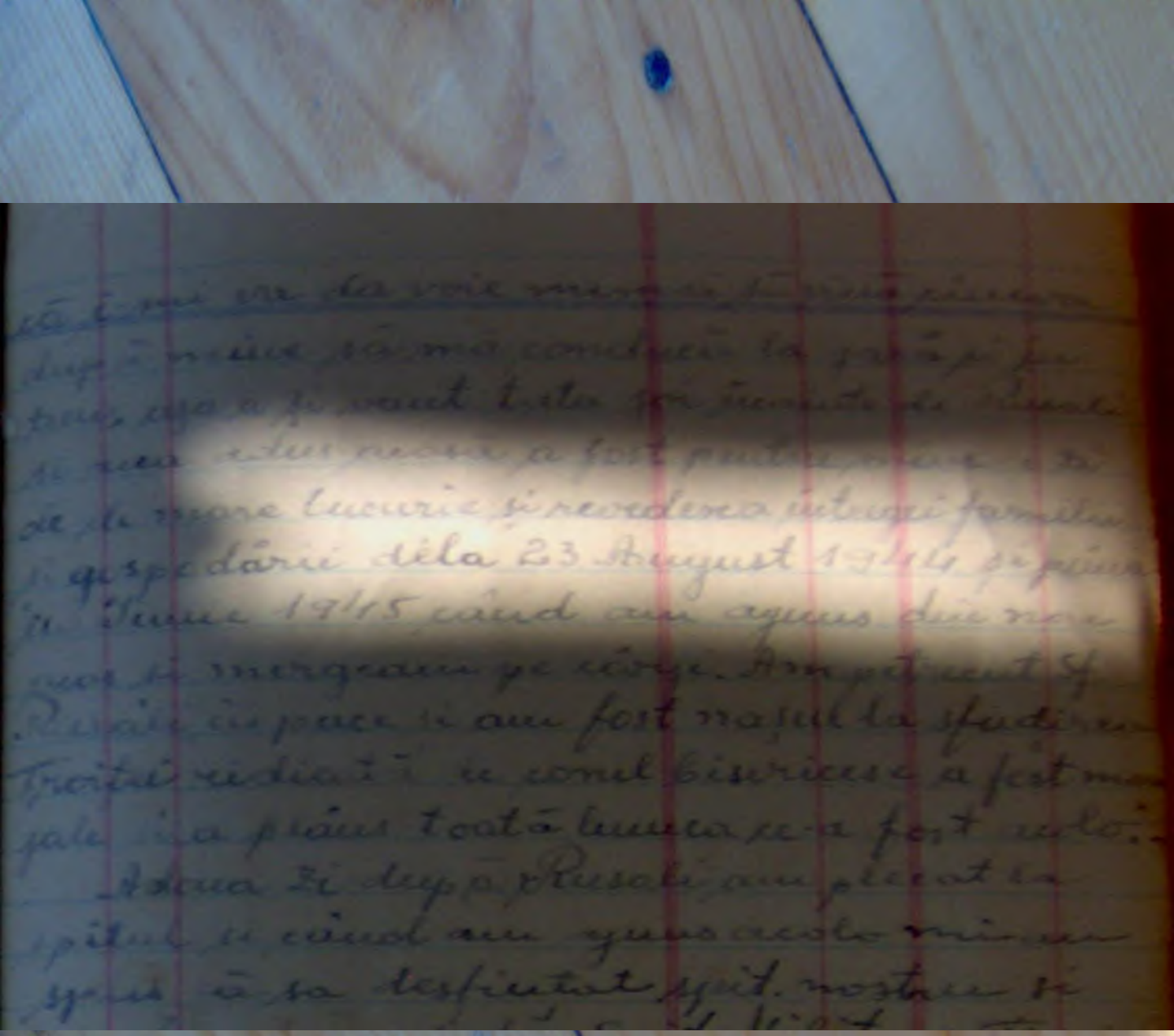

2 Vag de orz și 2 de ovăz.
La liber sau negru, se vindea cu 12-14 milioane mtr. de grâu dar nu era voie să transporte nimeni fără til lua.
La sfârșitul lui Iulie 1947 l'au arestat pe Maniu și toți fruntașii Național-Țărăniștii.

Înainte de coasă cu două-trei zile nea bătut piatra partea dinspre Brânzău de na mai ramas aproape nimic și peste 5 zile a mai bătut odată tot peacolo și a făcut poraf toto —
Când s'a început colectarea se vorbea de schimbarea banilor și în Zina de 15 August 1947 s'a anunțat stabilizarea leului, țăranii aveau dreptul să preschimbe 5.000.000. iar funcționarii și muncitorii salariul egal pe o lună, de la 20.000 de lei ai primit 1 (Un) Leu a fost o lovitură de gratie pt. țărani și pt toți cealalți —

15. August 1947
Bîrdeanu

30 Decembrie 1947

Neam sculat dimineața și la toată lumea nu avea altă pe limbă decât „A plecat Regele din Țară" și în adevăr a plecat U.S.R. Mihai I. dela tronul României.

1 Ianuarie 1948

Am intrat în acest an cu cele mai mari grijă pe cap, întâiul lucru că ne-a părăsit Regele și România a devenit „Republica Populară Română" și al doilea lucru politica partidului comunist Român era de a distruge capitalul deci de a ne lua pământul și a fi toți muncitori în colhoz, cu toate aceste nu erau înscriși în partidul comunist mai toți unguri o parte din sârbi și câțiva dintre Români, dintre paorii de frunte nu era mineri afară de Bubi Voichița care s'a înscris de fică.-

Au fost aleși în prezidiumul provizoriu a Republicei Române 5 persoane ; Excelența Sa Dl. Prof. C. Parhon, Ex. S. Dl. Mihail Sadoveanu, E. S. Dl. Stefan Voitec, E. S. Dl. Gl. C. Stere, și E. S. Dl. Ion Niculi.-

Toată lumea își dădea seamă de pericolul care plutea asupra noastră dar toți așa mutual sperau în ceva care totuși nu ne va lăsa și ne va salva și de data aceasta dela rău și dela necaz.-

Am petrecut primăvara așteptând mereu reforme noi și întâmplări, până la trecerea mers cum a mers iar atunci s'au ficat cote mari pt. țărani și s'a înfiatat o soc. de stat „Romcereal" care singură avea dreptul să colecteze cerealele la prețul oficial dela țărani. prețurile au fost următoarele grâu 560 lei mtr. orz 470 lei mtr. secară 400 lei mtr. și văz 530 lei mtr. eu am fost colector împreună cu Bogh

În anul 1946 toamna a fost secetă dar nu foarte tristă. Înainte de începerea semănatului au început ploile, mai au grâul și orzul au răsărit numai mohorât. Cel sprotul lan timpuriu, a noi au semănat de grâu au ajuns 11 metrii de grâu, porumbul a fost și mai slab, abia grâu fărâmă și un alt lan pământ a mâncat. În Iunie 1946 primăvara nu a fost mai fost nici o cantă de lucrat toate au ajuns pe toamnă a fost o mare și lungă până la Noiembrie pe.

În August 1946 au început să vină cu comisii să ia prezență și notar Ștefan la o vreme a lui Petru Groza, au început cu cote obligatorie era de 100 kg. grâu de pământ cu care fiecare om avea. -

Pe Noiembrie 1946 s'a înființat Cooperativa și a rămas numai C.A.C. cu cooperativele sătene au luat mai departe cu Petru Groza la forma mea rea și tot felul de oameni și au continuat și în 1947. -

La 10 Ianuarie 1947 în anul trecut grâul a pus cu comuna a celor 10 ani

La 10 Noiembrie 1946 au fost alegeri în comună. Mulți cari au fost cu bani și țărănimea nu au votat pentru mangafor și nu au mers deloc. Ei au ieșit în opoziție și tot a câștigat Blocul partidelor democrate cu frații m. Petru Groza

În urma 1947 a multă zăpadă și ger mare a ținut de la 26-27 ianuarie până la 18 februarie 1947 e nimic n'a crescut.

Specia la 18 februarie 1947

Birdeanțul

În vara 1946 tot grâul a fost luat e lost 90.000 lei metrul și au avut sase percheziții în toată comuna după grâu, au echipe de jandarmi echipe de notari și mergeau din pod în pod și îți luau și mai găsea și au împărțiau cu tine din două, trei cum aveai norocul să fie omul, prin noiembrie 16 s'a ridicat prețul la 300.000 de mii și așa a ținut până recolta nouă din 47 dar echipele au continuat întreagă primăvara după cucuruz și puțe mai găsea și grâu. -

În 7 Iulie 1947 s'a luat prețul la grâul cel nou cu trei milioane sase sute/ 3.600.000 lei mii. și s'a introdus sub guvernul Petru Groza cel mai negustor sistem de adunarea cerealelor, s'au format comisii la fiecare mușină și acea comisie îți aplica cotă după diferite instrucțiuni și odată terminată treierul trebuia să duci imediat în fața comisiei grâul la magazie și imediat primeai bani dar această cotă era din ce mai multe locuri dela 40 și 50% în sus. - așa că odată ce ai scăpat cu treierat nu-ți mai rămânea grâu în pod de semănătă și de pită și nici așa nu în tot locul deștul. -

În 10 Iulie s'a început treierat și în 10 August a fost și gata cu am fost colectorul și am adunat 37 vag grâu

In anul 1945 vara a fost o secetă dar, sau făcut atâția hârți încât în unele locuri au mâncat toată recolta, mai ales grâul și ovăsul, au rămas numai miriști tot spicul lau tăiat, u. noi din 12 lanțe de grâu am căpătat 11 metrii de grâu, norocul a fost că mulți aveam grâu bătrân și am ieșit bine până la altă vară.

In ~~August~~ 1946 primăvara a fost mai fost nici o condă de hârți toți au pierit peste iarnă a fost o recoltă f. bogata dela 10-15 metrii pe lanț.

In August 1946 am început să lucrez cu comerțul m'a prezentat D. Notar Popescu la o rudă a Dlui Hotărau Teodor din Timișoara, am încărcat cereale la cota obligatorie cu o soc. Ocomcer. ptu care trimiteam cu vag, -

La 10 Februarie 1947
s'a semnat tratatul de pace cu
România și celelalte țări

La 19 Noiembrie 1946
au fost alegerile în România
Mulți care au fost cu Maniu și Brătianu
nu au primit certificat de alegător și nu au
mers la alegeri, toți au votat cu opoziția
și tot a câștigat Blocul Partidelor
Democrate cu prim. m. Petru Groza

Checia la 18 Februarie 1947

Bîrdeau Emil

În vara 1946 tot grâul a fost blocat a fost 90.000 lei metrul și am avut șase percheziții în toată comuna după grâu, au echipe de jandarmi echipe de notari și mergeau din pod în pod și îți luau ce mai găseau s'au împărțiau cu tine din două din trei cum aveai norocul să fie omul, prin Noiemvrie 16 s'a ridicat prețul la 300.000 de mii mtr și așa a ținut până recolta nouă din 47 dar echipele au continuat întreagă primavara după cucuruz și unde mai găsea și grâu. —

În 7 Iulie 1947 s'a fixat prețul la grâul cel nou cu (trei milioane șase sute) 3.600.000. lei mtr. și s'a introdus sub guvernarea Dlui Petru Gaza cel mai ingositor sistem de adunarea cerealelor, s'au format comisii la fiecare mușină și aceia comisie îți aplica cota după diferite instrucțiuni și odată terminată trieierul trebuia să duci imediat în fața comisii grâul la magazie și imediat primeai banii dar această cotă era în cele mai multe locuri dela 40 și 50% în sus. — așa că odată ce ai gătat cu trieiratul nu-ți mai rămânea grâu în pod de semănătă și de pită și nici asta nu în tot locul destul. —

În 10 Iulie s'a început trieiratul și în 10 August a fost și gata eu am fost colectorul și am adunat 37 vag. grâu

2 kg de orz, si 2 de ovăz.
Ca liber [illegible] nu vindea cu 12-14 milioane mtr. de grâu dar nu era voie să transporte nimeni cât îi lua.
La sfârșitul lui Iulie 1947 l-au arestat pe Ibanu și toți fruntașii Național-Țărăniști.

Cu înainte de poază cu două-trei zile mi-a bătut piatra partea dinspre Brâuzău de nu mai rămas aproape nimic și peste 5 zile a mai bătut odată tot piaciobo și a făcut praf toto—
Când s'a început colectarea se vorbea de schimbarea banilor și în Ziua de 15 August 1947 s'a anunțat sta bilizarea leului, țăranii aveau dreptul să greschimbe 5.000.000 iar funcționarii și muncitorii salariul egal pe o lună, de la 20.000 de lei au primit 1 Unifeu a fost o loterie de groază pt. țărani și pt toți ceilalți—

15. August 1947
Bădeanul

30 Decembrie 1947

Am auzit dimineața pe la toată lumea nu era altă pe limbă decât „A plecat Regele din Țară" și în sară a plecat M. S. Mihai I. de la tronul României.

1 Ianuarie 1948

Am intrat în anul nu cu cele mai mari griji pe cap, întâiul lucru că ne-a părăsit Regele și România a devenit „Republica Populară Română" și al doilea lucru politica partidului comunist Român era de a distruge capitalul deci de a ne lua pământul și a fi toți muncitori în colhoz, cu toate acestea nu eram înscriși în partidul comunist mai toți unguri și parte din sârbi și câțiva dintre Români, dintre aceia de frunte nu era nimeni afară de Bubi torchița care s'a înscris de frică—
Au fost aleși în prezidiumul provizoriu a Republicei Române 5 persoane; Executiva Sa M. Prof. t. Parhon, Ex. S. M. Mihail Sadoveanu, C.S. Gl. Ștefan Voitec, C. S. A. Gl. C. Stere, și C.S.M. Ion Niculi.—
Toată lumea își dădea seamă de pericolul care plutea asupra noastră dar toți așa mutuel speram în ceva care totuși nu ne va lăsa și ne va salva și de data aceasta de la rău și de la necaz.—
Am petrecut primăvara așteptând mereu reforme noi și întâmplări, până la Iuliu a mers așa atunci l-au ficat rele mai pt. țărani și l-a înființat o ploe de stat „Domeneal" care nimeni avea dreptul să-și cedeze cerealele la prețul oficial de la țăran, prețurile au fost următoarele grâu 560 lei mtr. orz 470 lei mtr. secară 400 lei mtr. porumb 520 lei mtr. ca au fost sfetor impreună cu Ioan Bogdan

Prin Iulie sau August l'au făcut naționalizarea tuturor morilor, ca și ale școlilor, prin CD toate fabricile spitalele farmaciile cinematografele au fost trecute în patrimoniul statului. - Familia noastră a dus o duașul de bine, am avut vreo 30 boi. porci pe care o parte i-am vândut prin August, iar o parte i-am tinut pentru noi pe toamnă înainte adică prin Aug. sept. am luat încă 30 boi pereche prin 3.000 perechea și am avut 8 boi. de la sfânta noastră așa că am avut 68 boi. porci. -

În sfârșit am avut mare noroc, pe ajutorul bunului Dzeu, cei 4 copii Ioana și Irina, fiica de la Ioana de 6 ani. Iar de la Irina l-am și Dutii de la Ioana, am avut o pagubă în 1948 de la amândouă ițe am avut câte un purcușor și prin August a fost o boală în sat și au murit amândoi mânji, au fost așa de puternici de mi-a ieșit toată comuna. - Iar Irina și Ioana și Ioana vitele mai bine de jumătate de la fiecare iar Irina a fătat mai târziu o vițică pe care tot am prescris în total 5 bucăți. -

Cu Ghiță au avut până acuș și fost atunci la plăvănii și am mers pe el la medicu și a primit injecții și speranța noastră că pe el să-l facă fiul nostru din așa, tatăl meu a fost în Roma

Cu toamna eu am avut un mic mare bănuț de piață comunii și pieței și Holea și Iara S. am fost ajutat și tuturor copiilor de la Dzeu și Ioana Irina dar la ei am dorit și ei mai mult decât tot ajutorul

până nu am venit acasă de la Timișoara ne-au pălit din pod 1000 lei, zicem pe instrumentări, la tuguri și la camioane le-am dat fără să ne plătească nu le-am luat nimic, ca Dzeu ne-a ajutat și de turcă să mai luăm de la [illegible] și de mirișe bucățica, tot ce aveam și ne-a ajutat Dzeu, bun Dzeu să ajute așa pune cum el ne gândește pentru

În toamnă când l-a început să se audă de grâu a venit ordin și mea lupea pe hârtie cât îl am tăiat la semănat și în câți ani tăiați apoi iarăși ne-am pârâit la avut și așa la terminat pe semănatul toată lumea la 20 Oct 1948, dar era o ceață mare nu a plouat aproape deloc toată toamna, au semănat grâu în pământ prost pe mare a rămas dar nu atâția hârtii că peste iarnă, hârtiul a fost mâncat grâul și pe mai pe de rândul de loc. -

Începeam din nou în ce să semănăm libertatea poporului pune pe speriați toate comunele vreme rele nu am colonizat nu mai bine vazute decât Checea, noi am fi văzuți de partid proletari ca eram prea mulți chiaburi în comună au dat la cotă 67 vaci și am 9 vaci. Și vaci mari. Și tot nu ne-a ieșit. -

Au venit decembrie și pe 11 s-a făcut la primăvara dar până vedeți pune mai așteptați și ne-a venit și instrucați, așa a fost la 1 Ian. 949 să terminat anul financiar așa că primăvara până la 31 Iulie nu era și impozitul să fiat lupa până și ne-am dus tot de mai. dar nu ai avut

sãl aducã altu sau ãsudut pãmîntul
1 Ianuarie 1949. -

Iam asteptat cu multã bucurie sau
a scurs asa de tãunt parcã nu era al nostru
se anunțau adevãrate inundațiile în
primãvarã cum dirijate precum și munca
câmpului. Eu pentru mea cred cã va fi cel
mai greu an. ???

Fie ca timpul sã fie pãzitul
mai bine numai Romãnii sã nu spuie
cã sãti.

1.II.949 Peste tot se vorbește numai de
război. Bulgaria este de asistată
mutuală cu Romania, Bulgaria
Cehoslovacia, Ungaria, Polonia iar
Anglo-Americanii pe apusul la fel.
În Roma. Mil. Iugoslavia a
rupt politica pe Rusi și pare cã
se alãturat pe Americani. -

15.II.949 Intr-seară iarnã nu a fost zãpadã abia
de o palmã iar în primãvarã zãpada a fost foarte mare
și la 20.II. qua a venit o zãpadã și ger și a înghețat
foarte mult grâu -

20. Martie 1949 orele 3 dimineata

Cea mai grea zi nu o uit din viața mea, oare am trãit
ca aceea bãtaie în geam au sãrit și au deschis geamul
și au pregãtit Cehoteche, Busau, Lelia și Greuba
sã deschidã usa ca sã intre înauntru, m-am îmbrãcat
și le-au deschis usa și Cehoteche și Greuba au venit
în camerã și Cehoteche mi-a spus sã mã iau de haine
și sã merg la primãrie, eu am ieșit în curte și am
rãmas în aceea piață eu m-am îmbrãcat, fiecare
a deschis ochii și mi-a întrebat dacã eu i-am vãzut
cã forța bãtii, și m-am întors am plecat fãrã
știre nu eu știut din camerã, și din familie
și mãgândeam la rãu fãrã nedumerire
vinovat pentru ce fiind, cine sã o gândit pã
am fi predat siguranței? Ajungând la primãrie
am vãzut f. mulți pãtrunși în uniforme F.D. și
din 9 M.R. unii cu arme alții fãrã, ajungând acolo
Tãnase mi-a spus sã trebuie sã plec la Zimbodia
imediat pt. niște cercetãri și sã trimit acasã
după care fi cãutã pe sã putem pleca, așa a venit
Fiscina și mi-a întrebat care cai sã înhamã și
eu am fost așa de distrus nu știeam ce sã fac
fațã unui vor fi am rugat pe Tãnase sã cheme
pe moșu Boghi ca sã îi predau cheile și mașa
dar el venise și pe Tãnase cã nu pã știu ce
acela așa mult, când a venit cãruța sã plecam
a venit un militian care au cerut pã pã plecat
atunci și pare mã înștiințat am vãzut cã nu pot
arestat fațã pã fiică cumva pleca pare sã fi întrebe
ceva. Era mutiuc f. rãu ninge, ploua bãtea vântul
și întuneric de credeai la unii pãi nu mai tia
mi-au înșirat f. în bundã și am plecat fãcând
cu „Doamne ajutã" mutiuc se mi pã pe
fost câmpia - ajungând la gumbolia ne-au dus în sãlile
dupã la siguranță unde mi-am dat jos și eu am fost predat pe
rând militianul a plecat înapoi după predare au fost bãgați
într-o camerã unde am vãzut pe Iosif Japon și încã 2 oameni
câmpul l-am vãzut și am dat seama de ceace a petrecut
mã întorc bat și vent eu aicea mi-ai eu nu știam pentru
după un timp mi-a spus cã sunt acolo și Ilie, Fata, Ioniță
Ionescu, Voltz, Tasa cum și mi-a povestit ce bãtaie a
mâncat, la ce bãtut la tãlpi la palme pute fațã eu am bãt
așa de la mãtușã; eu mine a început inima sã batã și
pãrea cã mi-a ieșit gândul meu la bunul Dzeu sã-mi
dea putere sã suport cu rãbdare ale ce mi vor fi dat
pãte pãtimesc. Pela 5 din ziua de 21 martie am fost
chemat în birou și mi-a întrebat dl. ... sã știu de ce
am fost adus aici eu le-am rãspuns cã nu știu
de câte ori am vorbit eu în casa și eu am rãspuns

J. Mult grau -

20. Martie 1949 orele 3 dimineața

Cea mai groza vă noapte din viața mea, am trezit
că cineva bate în geam am sărit și am deschis geamul
și s'au prezentat Tehotschi, Dușan, Lița și Ginka
să deschid ușa ca să intre înăuntru, m'am îmbrăcat
și le-am deschis ușa și Tehotschi și Ginka am venit
în cumă, și Tehotschi mi-a spus să mă îmbrac bine
și să merg la primărie, eu am trecut în cameră și ei au
rămas în cuina pînă eu m'am îmbrăcat, Victoria
a deschis ochii și m'a întrebat cinci eu i-am spus
că Tosca bacii, și m'am ridicat am plecat fără
să ție un cu vânt din cameră și din familie
și mă gândeam la rău dar neștiindu-mă

vinovat numai era frică, cine s'a gândit că
vai fi predat siguranței? Ajungând la Primărie
am văzut f. mulți prieteni și cunoscuți din F.P. și
din P.N.R. unii cu arme alți fără, ajungând acolo
Tănasie mi-a spus că trebuie să plec la Jimbolia
imediat pt. niște cercetări și să trimit acasă
după cai și căruță ca să putem pleca, așa a venit
Victoria și m'a întrebat care cai să prindă ion
eu am fost așa de distrus sufletește că am zis să
facă cum vor ei, am rugat pe Tănasie să chiem
pe moșu Boghi ca s'ai predau cheile și mag-
dar el spunea că nu trebuie că nu să stau eu
acolo așa mult, când a venit căruța să urcăm
a venit un milițian care am auzit că a încărcat
arma și care m'a escortat am văzut că nu sunt
arestat fără să zică cineva ceva sau să te întrebe
ceva. Era un timp f. rău ninge, plouă, bătea vântul
și întunerec de vedeai la cinci pași înaintea ta,
ne-am învelit f. în bundă și am plecat Dicând

și întoarcerie de vedeai ca [illegible]
ne-am învelit f. în bundă și am plecat Zicând
un „Doamne ajută" neștiind ce mi se va
întâmpla. - Ajungând la Jimbolia ne-am dus cu căruța
drept la siguranță unde ne-am dat jos și eu am fost predat acolo
iar milițianul a plecat îndărăt după percheziție am fost bagat
într-o cameră unde am găsit pe Iosif Japoni și încă 20 oamenii
când l'am văzut mi-am dat seama de ceace a petrecut
m'a întrebat ce caut eu aicia ni-ci eu nu știam precis -
după un timp mi-a spus că sunt acolo și Luru, Tata, Cocia
cu nevasta, Voltu, Vasa cucu, și mi-a povestit ce bătaie
mâncat, la ce bătut la tălpi, la palme peste față. eu un
gros dela mătură, în mine a început inima să bată
mă rugam în gândul meu la bunul Dzeu să-mi
dea putere să suport cu răbdare cele ce mi vor fi de
să le pătimesc. - Pela 8. dim. fera Duminică 21.VII.949 am fo
chemat în birou și ma întrebat elt. dacă știu de ce
am fost adus aici eu le-am răspuns că nu știu
de câte ori am vorbit cu Iovan și ceam vorbit

mi nimic, după un timp a pus capetele de bâtă pe
mară și seaun și eu am rămas atârnat cu capul
jos și picioarele sus apoi iară dăi peste degetele
dela picioare, lanțul dela mâini se băga în mâini
fiind că toată greutatea corpului se ținea pe mâini
după mi stau câte lovituri mă dat chiumul jos
cu capul de podele și mare deslegat apoi bate
peste degetele dela palme până mi le am mai
sinețit după aceste bătai m'a apucat cu palmele peste față și vânele dela gât
nu fiu după o oră ceai mă scos mi-o
bare să stau cu tălpile pe pintră rece și mâinile
pe zid dar nu le mai simțeam deloc abia mulțumit
după care mi-a dat haincele și m'a băgat la locul
vechi.- Acolo după câteva ore mi-am revenit și am povestit
la Zosăm ce am primit, peste zi a fost liniște până
seara târziu și apoi noaptea pela ora 1 am fost chemat
și am dat declarație am semnat-o, apoi luni dimineața
la mă chemat șeful în birou și mi-a spus să mă fugă în
orașul cu ceilalți dar să fiu desfel.-

Am stat acolo în pivnița aceia dela 21 martie
până la 18. April 1949. când a venit șeful și ma chemat
afară și mi-a dat drumul peacă.-

Cei mai buni prieteni ai mei care mi am
dorit răul au fost Polecici S. și Bechira A. care s'a exprimat
în primărie către nica Milan plaiesu și Don. pazurcu,
ca ce crede iel că numa iel poate fi colector avem noi
și alții, o să piardă el și averea și o să-l ducem
și pe tatăl său la închisoare.-

Dzeu să le ajute așa cum ei gândesc
la altul, eu numa așa le doresc.-

Ce bătaie am primit eu nu ie decât pe jumătate
de ceace au primit Livu, Iosăm, Tața și Lucu.

La 18 Aprilie 1949 venind acasă am
văzut pe Vasa și l'am salutat iar el a venit
la mine și m'a sărutat și m'a întrebat de ce am
fost dus, eu nu i-am spus nimic dar simțeam
cum are permisiuni că-ci și el a contribuit la

la mine și m'a scrutat și m'a întrebat dacă am fost dus, eu nu i-am spus nimic dar simțeam cum are permisiuni că-ci și el a contribuit la ridicarea mea cu o vorbă rea.-

In locul meu a fost Vasilie Bune dela Cârpiniș la magazie și Ioan Boghi, am preluat Mag. Comercial în primire și am lucrat mai departe.

Am petrecut Sf. Paști în familie liniștiți și eu am rămas cu o groază în suflet care cu greu voi uita.- Toate lucrările Agricole s'au făcut dirigate nu puteai semăna ceva ce nu ți-a fost impus în plan.- Tot la fel am petrecut și Sf. Rusalii cu toții și cu liniște, Dela Rusalii și până în 10 Iulie 1949 a plogat aproape în fiecare zi,-

In 8. Iunie 1949 a murit Nica Boga fratele mamei după ce a fost adus dela spitalul din zimbolia (boli de nervi) a rămas în urma lui 2 nepoți fără tată.-

II-Zeu sul iertă.-

10. Iunie 1949 [illegible]

1. Iulie 1919

Primul an când după conducerea dirijată cum fost obligați toată lumea, să ducă grâul afară, s'au format 4 arii, la izlaz (nichi) la ribusan pe holdă, la pesăcanu și la canal, după ce s'a cărat afară, lucrul care a fost gata abia pela 10-15 August, cu grâul, abia atunci s'a dat voie la mașini să treiere, iar când s'a început treierul au văzut oamenii că-ci nu mai rămâne la nimeni aproape nimic grâu pentru mâncare, se căutărea tot grâul de către delegatul batozei și se fixa cota care trebuia dusă imediat la magazie, după aceia se calcula sămânța necesară și numai după aceia se lăsa pentru pâine (: dacă era chiabur nu lăsa nimic) cca 34-400 kg grâu la familie, după ce ducea toate acestea țăranul se punea în căruță și se ducea acasă și îi venia să nu creadă

toate acestea țăranul se punea în căruță
se ducea acasă și îi venia să nu creadă
că a treierat, fiindcă în curte nu avea
ni-ci'n pai în curte iar în pod afară de
sămânță, ni-ci un bob de grâu pentru
pâine, cota am dat'o cu 560 lei pntr. și la
liber am cumpărat cu 4000-5000 lei mi

Au lucrat omenii cari când nu era
lor a ținut treierul până la 10 Septemb
și așa s'a terminat treierul în primul
an a planului agricol de stat, dirigat
majoritatea oamenilor fie sărac, sau
bogat a rămas fără pâine, iar grâu
a fost expediat imediat la silozuri pt
export numai foarte puțin a rămas la
mori pt. consum. -

Primul an când muncitorii care au
treierat au fost nevoiți să mănânce la baie
mamaligă. —

La 23 August 1949 am fost dat afară dela Comcereal, după ceau fost dati pe rând Dl. Hotaran, Dl Sippe și alti oameni de branșă, a ajuta la darea mea afară, ginerile lui Bunea Niculaie Ion, și în mare măsură Iezdin Sreia și Popi Tanasie pe motiv că sunt fiu de chiabur. –

Totuși Dzeu ie bun și imparte mila lui la toată lumea. –

Tot mai greu și tot mai cu frică trăim, ne asteptăm încet încet la [illegible]

Nu s'a terminat bine treierul și majoritatea țăranilor a'nceput să mâmance mamaligă.

După darea mea afară dela Comcereal am început să fie constrânsă toată familia am fost dati afară și din Coop. și eu și tatăl care ne purta pica era Sreia și Velia. –

Toată Nădejdea noastră a fost în îngrăşarea porcilor pe care bunul Dzeu nea ajutat să-o ducem la bun sfârşit şi am reuşit f. bine, pot să mulţumesc b-lui Dzeu că nea ajutat ca să ducem toate la bun sfârşit

Octombrie 1949.-

Am fost obligaţi să însămânţăm grâul conf. planului dat de primărie delecă de /: Comitetul Provizoriu :/ care se compunea din; A rădeau Ilie şi Munteau Ion, navem ce zice că ei oamenii s'au purtat destul de bine cu toţi

Am terminat cu bine şi planul de însămânţări de toamnă şi am securat 11. ha de grâu, orz şi secară.

Am avut angajaţi pe Iani şi Vasilie şi ne-am înţeles destul de bine, le am dat 3.500 lei pe lună la unul, ce e drept n'am lucrat nici eu nici tata.-

./.

Recoltă bună a fost, în a bătut piatra la grădina grecului și am avut o lună de porumb, așa că la recoltare nu am avut porumb străin pt. gospodăria noastră, ni s'a impus să dăm statului 2.354 kg. pe care am dat-o și boturi mai rămas sca. 2000-2500 kg. pt. consum.

31. Decembrie 1949.-

În fine am dus la sfârșit un an destul de greu dar nu prea rău și pe care să-l dus-o bine, dacă eram alți oameni eram și familia noastră o lovitură că-și puteam face și multe, dar din toate multumesc lui Dzeu că mi-a dat putința să fiu împreună în toată familie împreună pe pământul Ghiță pace și liniște și am petrecut și sărbătorile Crăciunului 1949 destul de bine și mulți, dar eu mă gândeam și la cei alți prieteni care erau închiși și care nu puteau cunoaște ce e libertatea.-

Tot la fel am petrecut și anul acesta timp așteptându-l pe cel nou = 1950 cu inimi nădejdi și cu mai pe-poate pentru noi și pentru întreaga lume care nu se putea împăca cu comunismul.

Rog pe bunul D-zeu să ne ierte de toate ce am greșit în anul 1949 pe care sau fără voia noastră și să ne dea putința de a duce mai departe greutățile care ne vor întâlni, și deal putea preamări împreună familia Birdeau se compune din; Tata, Mama, Ghiță, Emil, Victoria, Lidica și Ionica.

Mulțumim tie Doamne pt. ajutorul dat în 1949

1 Ianuarie 1950.-

Doamne ajută la toți să trecem și acest an la bun sfârșit.-

S'a format planul de Stat pe anul 1950 cu și mai multe obligații și greutăți pentru toți părții, dar după cum a spus Profetul; Bine ie Dumnezeu Mare pe Dumnezeul nostru, Tu ieși Dumnezeu care le faci minuni.-

24. Februarie 1950 Rusia a rupt relațiile diplomatice cu Bulgaria.

23. Februarie începe zăpada în Iunie 1950 februarie 315, conservatorii 394. Lib. 9. C.-

26.II.950 S'a ales comitetul la coop. la Chișa numai Ungurii.

[illegible] pe pământul nimic porumb nimeni altceva. soia, in, cânepă, tutun, sfecle etc.

1. Martie 1950. Am început lucrul la pământ, [illegible] grâu totul după dispoziție, ni s'a fixat impozitul agricol la suma de 122.000 lei [illegible] pe acesta vom încerca să-l [illegible] până la până în bine.

1. Aprilie 1950.- Am mers f. regulat la lucru și am avut tot pe pământ 4 căi și la 30.IV. am terminat și însămânțatul.

2. Mai 1950 Ni s'a făcut percheziție în casă de către miliție, tot celtul dar nu s'a găsit nimic suspect.-

În anul 1950. din luna Martie, Aprilie și Mai nu a ploat nimic a fost secetă grea, a răsărit f. rău toate semănăturile de primăvară.

scris în ziua de 23. Mai 1950

Emil